

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 21.1.2003
COM(2003) 15 definitief

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

**aan de begrotingsautoriteit over de stand van de algemene-begrotingsgaranties
op 31 december 2001**

INHOUDSOPGAVE

VERSLAG VAN DE COMMISSIE aan de begrotingsautoriteit over de stand van de algemene-begrotingsgaranties op 31 december 2001	1
--	---

Deel een: Gebeurtenissen sinds het verslag van 30 juni 2001, stand van de risico's en toepassing van de begrotingsgarantie	5
--	---

1. Inleiding: Aard van de operaties	5
1.1. Leningen met een macro-economisch doel.....	5
1.2. Leningen met een micro-economisch doel	5
2. Gebeurtenissen sinds het verslag van 30 juni 2001	5
2.1. Federale Republiek Joegoslavië.....	5
2.2. Communautaire garantie aan de Europese Investeringsbank voor leningen voor projecten in de Federale Republiek Joegoslavië.....	5
2.3. Communautaire garantie aan de Europese Investeringsbank voor leningen voor projecten in het gebied rond de Baltische zee in Rusland	6
3. Stand van de risico's	6
3.1. Uitstaand bedrag op 31 december 2001	7
3.2. Maximaal jaarlijks risico voor de communautaire begroting: op 31 december 2001 uitbetaalde leningen	7
3.3. Theoretisch maximaal jaarlijks risico voor de communautaire begroting	8
4. Gebruik van de begrotingsgarantie	12
4.1. Gebruik van kasmiddelen.....	12
4.2. Gebruik van het Garantiefonds	12
4.3. Achterstanden op 31 december 2001	12
5. Analyse van de theoretische lenings- en garantiecapaciteit van de Gemeenschap voor derde landen.....	12
6. Stand van het Garantiefonds op 31 december 2001.....	14
7. Relatieve soliditeit.....	14

Deel twee: Beoordeling van de potentiële risico's: economische en financiële situatie van de derde landen waaraan de belangrijkste leningen zijn verstrekt	16
--	----

1. Inleiding	16
2. Kandidaat-lidstaten	16
2.1. Bulgarije.....	16

2.2.	Litouwen	17
2.3.	Roemenië	18
3.	Westelijke Balkan	18
3.1.	Bosnië-Herzegovina.....	18
3.2.	Federale Republiek Joegoslavië.....	19
3.3.	Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	20
4.	Nieuwe Onafhankelijke Staten.....	21
4.1.	Armenië.....	21
4.2.	Belarus	21
4.3.	Georgië.....	22
4.4.	Moldavië	22
4.5.	Tadzjikistan.....	23
4.6.	Oekraïne	24
5.	Andere derde landen	25
5.1.	Algerije.....	25
	Lijst van afkortingen	26
	Bijlage	27
1.	Toelichting op de stand van de door de Gemeenschapsbegroting gedekte risico's.....	27
1.1.	Tabellen 1 tot en met 3.....	27
1.1.1.	Leningsmaximum (tabel 1)	27
1.1.2.	Uitstaande hoofdsom (tabel 1)	28
1.1.3.	Jaarlijks risico (tabellen 2 en 3)	28
1.2.	Leningsoperaties met begrotingsgarantie.....	28
1.3.	Verwachte ondertekening en uitbetaling van de EIB-leningen.....	33
1.4.	Betaling van de begrotingsgarantie.....	33
1.4.1	Leningsoperaties	33
1.4.2.	Garanties aan derden.....	34
2.	Methodologische toelichting op de analyse van het vermogen van de Gemeenschap om in 1999-2001 aan derde landen leningen te verstrekken volgens het mechanisme van het Garantiefonds (tabel 4).....	35
2.1.	Reserves voor garanties op leningen aan derde landen.....	35

2.2.	Berekening van de voorziening van het Garantiefonds	35
2.3.	Voorziening van het Fonds in geval van gedeeltelijke garantie	36
2.4.	Voorziening van het Garantiefonds	37
2.5.	Ruimte in de garantiereserve.....	37
2.6.	Residuele leningscapaciteit	37
3.	Toelichting bij de indicatoren van het landenrisico (+ tabellen).....	38

Deel een:

Gebeurtenissen sinds het verslag van 30 juni 2001, stand van de risico's en toepassing van de begrotingsgarantie

1. INLEIDING: AARD VAN DE OPERATIES

De door de Gemeenschapsbegroting gedekte risico's houden verband met uiteenlopende lenings- en garantieoperaties, die in twee categorieën kunnen worden ondergebracht: leningen met een macro-economisch doel en leningen met een micro-economisch doel.

1.1. Leningen met een macro-economisch doel

De leningen met een macro-economisch doel omvatten in de eerste plaats de betalingsbalansleningen voor lidstaten of derde landen. Er zijn doorgaans precieze economische voorwaarden en verbintenissen aan gekoppeld.

1.2. Leningen met een micro-economisch doel

De leningen met een micro-economisch doel dienen voor projectfinanciering. Doorgaans worden ze over een lange periode afgelost met de verwachte opbrengst van de projecten en toegekend aan ondernemingen, financiële instellingen of derde landen, en dragen ze niet alleen een communautaire garantie, maar ook de gebruikelijke door banken geëiste garanties.

De Euratom- en NCI-leningen in de lidstaten en de Euratom- en EIB-leningen buiten de Gemeenschap (Middellandse-Zeegebied, Midden- en Oost-Europa, Latijns-Amerika, Azië, Zuid-Afrika) vallen in deze categorie.

2. GEBEURTENISSEN SINDS HET VERSLAG VAN 30 JUNI 2001

2.1. Federale Republiek Joegoslavië

Op 23 mei 2001 diende de Commissie een voorstel in voor een besluit van de Raad tot toekenning van macrofinanciële bijstand aan de FRJ. Het ging om 225 miljoen euro aan leningen van ten hoogste 15 jaar en zuivere schenkingen van 75 miljoen euro. Op 16 juli 2001 heeft de Raad besloten tot een lening van 225 miljoen euro en een schenking van 75 miljoen euro als macrofinanciële bijstand aan de FRJ. Op 10 december 2001 heeft de Raad dit besluit gewijzigd en een aanvullende schenking van 45 miljoen euro toegekend. De schenkingen in het kader van de bijstand bedragen dus maximaal 120 miljoen euro.

2.2. Communautaire garantie aan de Europese Investeringsbank voor leningen voor projecten in de Federale Republiek Joegoslavië

Op 6 november 2001 heeft de Raad besloten Besluit 2000/24/EG te wijzigen door de communautaire garantie aan de EIB uit te breiden tot leningen voor projecten in de FRJ. De garantie dekt maximaal 350 miljoen euro aan leningen en is beperkt tot 65% van dit bedrag.

2.3. Communautaire garantie aan de Europese Investeringsbank voor leningen voor projecten in het gebied rond de Baltische zee in Rusland

Op 6 juni 2001 heeft de Commissie een voorstel ingediend voor een besluit van de Raad tot verlening van een garantie van de Gemeenschap voor verliezen van de Europese Investeringsbank op buitengewone leningen voor concrete milieuprojecten in het gebied rond de Baltische Zee in Rusland in het kader van de Noordelijke Dimensie. Het algemene plafond van de opengestelde leningen bedraagt 100 miljoen euro. De communautaire garantie voor de uit hoofde van dit besluit opengestelde EIB-leningen is een uitbreiding van de globale garantie van 65% aan de EIB in het kader van het algemene mandaat inzake kredietverlening aan derde landen. Op 6 november 2001 heeft de Raad besloten de EIB een garantie te verlenen voor investeringen in het gebied rond de Baltische Zee in Rusland op grond van deze buitengewone maatregel in het kader van de Noordelijke Dimensie. Het algemene plafond van de opengestelde leningen bedraagt 100 miljoen euro. De EIB geniet een uitzonderlijke communautaire garantie van 100%. Deze dekt leningen die binnen drie jaar na de goedkeuring van het besluit worden opengesteld. Deze periode wordt automatisch met zes maanden verlengd als de EIB-leningen na deze drie jaar het algemene plafond van 100 miljoen euro nog niet hebben bereikt.

3. STAND VAN DE RISICO'S

Er zijn twee manieren om de risico's voor de Gemeenschapsbegroting te beoordelen:

- aan de hand van het vaak door banken gehanteerde criterium van de totale op een bepaalde datum uitstaande hoofdsom van de operaties (tabel 1);
- meer specifiek budgettair, door voor elk begrotingsjaar het maximale bedrag te berekenen dat de Gemeenschap eventueel moet uitbetalen.

Dit laatste criterium is op twee manieren toegepast:

- alleen op de uitbetalingen tot en met de verslagdatum, ervan uitgaande dat er geen vervroegde aflossingen zijn (tabel 2 toont de ondergrens van dit maximale risico voor de Gemeenschapsbegroting);
- in prospectieve zin, op alle door de Raad goedgekeurde of door de Commissie voorgestelde leningen, om de weerslag ervan op de toekomstige begrotingen te ramen, ervan uitgaande dat de voorstellen van de Commissie worden aanvaard (tabel 3 toont de bovengrens van dit maximale risico voor de begroting).

De laatste methode geeft een idee van het risico dat met de voorstellen samenhangt, maar er moeten aannamen worden gemaakt voor de uitbetalingsdatums en de aflossingsvoorwaarden (zie daarvoor de bijlage), alsook voor de rentevoeten¹ en wisselkoersen².

De uitkomsten zijn weergegeven in de tabellen 1 tot en met 3, waarin ten aanzien van het risico onderscheid is gemaakt tussen lidstaten en derde landen.

¹ De gehanteerde gemiddelde rentevoeten zijn 8% voor EIB-leningen en 4,4% voor de leningsoperaties. Voor de nieuwe operaties van tabel 3 is een rentevoet van 4,89% gebruikt.

² Voor leningen in andere valuta's dan de euro zijn de wisselkoersen van 31 december 2001 toegepast.

De totalen in de tabellen betreffen risico's van uiteenlopende aard, bijvoorbeeld leningen aan een land in het kader van macrofinanciële bijstand en leningen voor projecten die door de leningnemers worden gegarandeerd in het geval van NCI- of EIB-leningen.

In de volgende analyse wordt een onderscheid gemaakt tussen het totale risico, het risico van de operaties in de lidstaten en het risico van de operaties in derde landen.

3.1. Uitstaand bedrag op 31 december 2001

Tabel 1 toont de uitstaande bedragen.

Het totale risico op 31 december 2001 beliep 15 443 miljoen euro, tegenover 15 041 miljoen euro op 30 juni 2001 (+2,7%)³.

De onderstaande tabel bevat de operaties die van invloed zijn geweest op de ontwikkeling van het uitstaande bedrag sinds het vorige verslag.

<i>in miljoenen euro's</i>	
Uitstaand bedrag op 30 juni 2001	15 041,00
Aflossingen	
Euratom	0,00
NCI	-83,50
Financiële bijstand	-252,00
EIB	-533,00
Uitbetalingen	
Euratom	0,00
Financiële bijstand	225,00
EIB	900,00
Wisselkoersverschillen tussen de euro en andere valuta's	145,50
Uitstaand bedrag op 31 december 2001	15 443,00

De uitstaande hoofdsom van de leningen in de lidstaten bedroeg op 31 december 2001 52 miljoen euro (-59,0% ten opzichte van 30 juni 2001).

De uitstaande hoofdsom van de leningen aan derde landen bedroeg op 31 december 2001 15 391 miljoen euro (+3,2% ten opzichte van 30 juni 2001).

3.2. Maximaal jaarlijks risico voor de communautaire begroting: op 31 december 2001 uitbetaalde leningen

Tabel 2 toont het maximale jaarlijkse risico.

Het totale risico voor de eerste helft van 2002 beliep 1 602 miljoen euro:

- 11 miljoen euro wegens leningen in de lidstaten;

³ Een gedeelte van de stijging in het voorbije halfjaar is het gevolg van wisselkoersverschillen voor de leningen in andere valuta's dan de euro.

- 1 591 miljoen euro wegens leningen in derde landen.

3.3. Theoretisch maximaal jaarlijks risico voor de communautaire begroting

De situatie is weergegeven in tabel 3.

Dit risico beloopt in 2002 1 859 miljoen euro en stijgt vanaf 2003 tot 4 675 miljoen euro in 2010.

- De trend van het maximale risico wegens leningen in de lidstaten is dezelfde als die in tabel 2.
- Het risico wegens leningen in derde landen beloopt in 2002 1 843 miljoen euro en stijgt vanaf 2003 tot 4 675 miljoen euro in 2010.

TABEL 1
UITSTAANDE BEDRAGEN IN HOOFDSOM VOOR UITBETAALDE LENINGEN
(in miljoenen euro's)

Operaties	Toegestaan maximum	Uitstaande hoofdsom op 30.6.01	Uitstaande hoofdsom op 31.12.01	Nog uit te betalen op 31.12.01
LIDSTATEN				
A. Betalingsbalans	14000			
1. Italië		0	0	0
B. Overige				
2. Euratom (*)	4000	0	0	0
3. NCI en NCI aardbevingen	6830	89	19	0
4. EIB Middellandse-Zeegebied Griekenland, Portugal, Spanje	1500	38	33	0
TOTAAL LIDSTATEN	26330	127	52	0
DERDE LANDEN				
A. Financiële bijstand				
1. Bulgarije	750	460	390	0
2. Roemenië	780	225	225	100
3. Algerije	600	250	100	100
4. VJRM	90	40	50	40
5. Bosnië-Herzegovina	20	20	20	0
6. Baltische staten	220	25	25	85
7. Moldavië	75	55	46	15
8. Oekraïne	435	343	326	92
9. Belarus	55	30	24	25
10. Georgië	142	100	100	32
11. Armenië	28	23	23	0
12. Tadzjikistan	75	60	60	15
13. Albanië	20	0	0	20
14. Euratom (*)		40	40	0
15. FRJ	225	0	225	0
B. Overige				
16. EIB Middellandse-Zeegebied (**)	16147	5089	5629	3651
17. EIB Midden- en Oost-Europa	17750	5124	5608	3137
18. EIB Azië en Latijns-Amerika	4405	1251	2013	761
19. EIB Zuid-Afrika	1500	595	487	257
20. EIB Rusland, Baltische Zee	100	0	0	0
DERDE LANDEN - TOTAAL	43417	13730	15391	8330
TOTAAL	69747	13857	15443	8330

(*) Het totale maximum bedraagt 4 miljard euro. De Raad heeft bij Besluit 94/179/Euratom van 21 maart 1994 besloten dat ook voor projecten in bepaalde derde landen Euratom-leningen kunnen worden aangegaan.

(**) Het uitstaande bedrag is verhoogd met 12 miljoen euro aan hoofdsom die op 31.12.01 verschuldigd was, maar niet was betaald.

STAND VAN DE EIB-OPERATIES OP 31.12.01

Operaties	Goedgekeurde kredietlijn	Opengestelde leningen minus annuleringen	Uitbetaald bedrag	Uitstaand bedrag op 31.12.01
Middellandse-Zeegebied: lidstaten	1500	1465	1753	33
Derde landen, oude mandaten				
Middellandse-Zeeprotocollen	6362	5932	6156	3758
Midden- en Oost-Europa I en II	4700	4090	4264	3163
Azië en Latijns-Amerika I en II	903	757	831	589
Zuid-Afrika	300	285	224	214
Derde landen, besluit van 14.4.97				
Middellandse-Zeegebied	2310	2250	1385	1366
Midden- en Oost-Europa	3520	3414	2166	2087
Azië en Latijns-Amerika	1022	1022	816	791
Zuid-Afrika	375	375	271	270
VJRM, besluit van 19.5.98	150	150	61	61
Bosnië, besluit van 14.12.98	100	100	4	4
Turkije, besluit van 29.11.99	600	450	319	319
Derde landen, besluit van 22.12.99				
Middellandse-Zeegebied	6425	1906	120	121
Midden- en Oost-Europa	8680	1768	358	358
Azië en Latijns-Amerika	2480	939	633	633
Zuid-Afrika	825	202	2	3
Kroatië, besluit van 7.11.2000	250	146	0	0
Turkije, besluit van 4.12.2000	450	0	0	0
FRJ, besluit van 6.11.2001	350	66	0	0
Rusland, Baltische Zee, besluit van 6.11.2001	100	0	0	0
Totaal	41402	25317	19363	13770

NB: Daar de leningen in nationale valuta's worden uitbetaald, kan het tot de verslagdatum uitbetaalde bedrag omgerekend in euro's het toegestane bedrag overschrijden.

TABEL 2
MAXIMAAL JAARLIJKS RISICO VOOR DE GEMEENSCHAPSBEGROTING
(raming in miljoenen euro's op basis van alle op 31.12.01 uitbetaalde operaties)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
LIDSTATEN										
HOOFDSOM										
A. Betalingsbalansen										0
1. Italië										0
B. Structurele leningen										0
2. Euratom										19
3. NCI en NCI aardbevingen			19							23
4. EIB Middellandse-Zeegebied										
Spanje, Griekenland, Portugal	7	9	4	3						
Subtotaal hoofdsom	7	9	23	3	0	0	0	0	0	42
RENTE										
A. Betalingsbalansen										0
1. Italië										0
B. Structurele leningen										0
2. Euratom										6
3. NCI en NCI aardbevingen	2	2	2							3
4. EIB Middellandse-Zeegebied										
Griekenland, Portugal, Spanje	2	1								
Subtotaal rente	4	3	2	0	0	0	0	0	0	9
TOTAAL LIDSTATEN	11	12	25	3	0	0	0	0	0	51
DERDE LANDEN										
HOOFDSOM										
A. Financiële bijstand										
5. Bulgarije		40		63	73	88	88	25	15	390
6. Roemenië	55		70			25	25	25	25	225
7. Algerije	100									100
8. VJRM							5	8	8	21
9. Bosnië									2	2
10. Litouwen	25									25
11. Moldavië	12	12	12	7	3					46
12. Oekraïne	37	57	57	57	55	35	15	15		326
13. Belarus	6	6	6	6						24
14. Georgië								22	22	44
15. Armenië								6	6	11
16. Tadzjikistan										0
17. FRJ										0
18. Euratom							2	24	28	54
B. Garanties										0
19. EIB Middellandse-Zeegebied	263	308	314	324	340	345	356	334	305	2889
20. EIB Midden- en Oost-Europa	383	449	562	498	544	380	334	359	271	3780
21. EIB Azië en Latijns-Amerika	95	130	152	170	174	195	158	123	75	1272
22. EIB Zuid-Afrika	20	21	42	21	22	46	32	98	28	330
Subtotaal hoofdsom	996	1023	1215	1146	1210	1113	1014	1038	785	9539
RENTE										
A. Financiële bijstand										
5. Bulgarije	14	14	13	12	10	7	4	1	1	76
6. Roemenië	7	6	6	3	3	3	2	1	0	32
7. Algerije	3									3
8. VJRM	2	2	2	2	2	2	2	2	1	16
9. Bosnië	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6
10. Litouwen	1									1
11. Moldavië	2	1	1	0	0					4
12. Oekraïne	12	11	9	7	5	3	1	1		48
13. Belarus	1	1	0	0						2
14. Georgië	4	4	4	4	4	4	4	4	3	36
15. Armenië	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7
16. Tadzjikistan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	17
17. FRJ	8	8	8	8	8	8	8	8	8	72
18. Euratom	2	5	12	18	28	34	39	41	40	219
B. Garanties										
19. EIB Middellandse-Zeegebied	215	200	182	165	148	130	111	93	76	1320
20. EIB Midden- en Oost-Europa	237	211	187	162	139	111	93	78	64	1282
21. EIB Azië en Latijns-Amerika	59	54	50	46	41	35	31	26	22	364
22. EIB Zuid-Afrika	24	20	18	15	14	14	11	9	3	128
Subtotaal rente	595	540	495	446	405	354	309	267	221	3632
TOTAAL DERDE LANDEN	1591	1563	1710	1591	1615	1467	1323	1305	1006	13171
TOTAAL	1602	1575	1735	1594	1615	1467	1323	1305	1006	13222

TABEL 3**THEORETISCH MAXIMAAL JAARLIJKS RISICO VOOR DE GEMEENSCHAPSBEGROTING**

(raming in miljoenen euro's op basis van alle uitbetaalde, goedgekeurde en door de Commissie voorgestelde operaties)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
LIDSTATEN										
HOOFDSOM										
A. Betalingsbalansen										0
1. Italië										
B. Structurele leningen										19
2. Euratom en NCI			19							
3. EIB Griekenland, Portugal, Spanje	12	13	5	3						33
Subtotaal hoofdsom	12	13	24	3	0	0	0	0	0	51
RENTE										
A. Betalingsbalansen										0
1. Italië										
B. Structurele leningen										7
2. Euratom en NCI	2	2	2							
3. EIB Griekenland, Portugal, Spanje	2	1	0	0						3
Subtotaal rente	4	3	2	0	0	0	0	0	0	10
TOTAAL LIDSTATEN	16	16	26	4	0	0	0	0	0	61
DERDE LANDEN										
HOOFDSOM										
A. Financiële bijstand										
4. Bulgarije		40		63	73	88	88	25	15	390
5. Roemenië	55		70			25	25	50	50	275
6. Algerije	100									100
7. VJRM							5	8	8	21
8. Bosnië									2	2
9. Litouwen	25									25
10. Moldavië	12	12	12	7	3		3	3	3	55
11. Oekraïne	37	57	57	57	55	35	15	15		326
12. Belarus	6	6	6	6						24
13. Georgië								22	22	44
14. Armenië								6	6	11
15. Tadzjikistan										0
16. FR Joegoslavië										0
17. Euratom Midden- en Oost-Europa							2	24	28	53
B. Garanties										
18. EIB Middellandse-Zeegebied	302	326	354	431	526	627	716	754	754	4790
19. EIB Midden- en Oost-Europa	354	352	438	476	604	751	853	951	951	5730
20. EIB Azië en Latijns-Amerika	125	168	223	267	307	385	359	277	277	2388
21. EIB Zuid-Afrika	26	27	62	34	48	101	100	229	229	856
Subtotaal hoofdsom	1042	988	1222	1341	1615	2011	2165	2363	2344	15090
RENTE										
A. Financiële bijstand										
4. Bulgarije	14	14	13	12	10	7	4	1	1	76
5. Roemenië	9	9	9	7	7	6	5	5	3	60
6. Algerije	3									3
7. VJRM	2	3	3	3	3	3	3	3	2	25
8. Bosnië	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6
9. Litouwen	1									1
10. Moldavië	2	2	1	1	1	1	1	0	0	8
11. Oekraïne	14	14	13	10	8	6	5	4	4	79
12. Belarus	1	1	0	0						2
13. Georgië	4	4	4	4	4	4	4	4	3	36
14. Armenië	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7
15. Tadzjikistan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	17
16. FR Joegoslavië	8	8	8	8	8	8	8	8	8	72
17. Euratom Midden- en Oost-Europa	2	5	12	18	28	34	39	41	40	219
B. Garanties										
18. EIB Middellandse-Zeegebied	318	388	431	471	583	779	926	992	992	5880
19. EIB Midden- en Oost-Europa	255	384	536	512	558	701	832	864	864	5506
20. EIB Azië en Latijns-Amerika	119	124	121	115	167	215	326	242	242	1671
21. EIB Zuid-Afrika	44	63	71	89	88	116	138	169	169	947
Subtotaal rente	801	1022	1225	1254	1468	1884	2295	2336	2331	14615
TOTAAL DERDE LANDEN	1843	2010	2447	2594	3083	3895	4459	4699	4675	29705
TOTAAL	1859	2026	2473	2598	3083	3895	4459	4699	4675	29767

4. GEBRUIK VAN DE BEGROTINGSGARANTIE

4.1. Gebruik van kasmiddelen

Overeenkomstig artikel 12 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1150/2000 van de Raad van 22 mei 2000 houdende toepassing van Besluit 94/728/EG, Euratom betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Gemeenschappen verricht de Commissie betalingen uit haar kasmiddelen om in geval van wanbetaling door een debiteur vertraging bij de dienst van opgenomen leningen en de daaruit voortvloeiende kosten te voorkomen.

4.2. Gebruik van het Garantiefonds

Bij Verordening (EG, Euratom) nr. 2728/94 van de Raad van 31 oktober 1994 is een Garantiefonds voor externe activiteiten ingesteld. Wanneer de nemer van een door de Gemeenschap toegekende lening in gebreke blijft, wordt binnen drie maanden een beroep op het Garantiefonds gedaan. Wanneer de nemer van een door de EG-begroting gegarandeerde EIB-lening in gebreke blijft, treedt de Gemeenschap op binnen drie maanden na de ontvangst van het verzoek om honorering van de garantie van de EIB. De Commissie staat de EIB dan toe de overeenkomstige bedragen aan het Garantiefonds te onttrekken.

De rente voor de periode tussen de betalingen uit de kasmiddelen en de betalingen uit het Garantiefonds wordt uit het Fonds in de kas teruggestort.

In de tweede helft van 2001 is voor de volgende debiteuren een beroep gedaan op het Fonds:

in euro's

Derde land	Datum	Bedrag (hoofdsom + rente)
Voormalig Joegoslavië		
Vojvodina	29.08.2001	1 366 351,99
Servië	29.08.2001	3 546 225,45
Kosovo	29.08.2001	15 628,96
Totaal		4 928 206,40

4.3. Achterstanden op 31 december 2001

Op 31 december 2001 waren alle schulden van de FRJ aan de EIB voor haar gegarandeerde leningen terugbetaald. Op 23 oktober 2001 werd in totaal 162 345 253 euro overgemaakt naar de EU-verbindingsrekening van het Garantiefonds.

5. ANALYSE VAN DE THEORETISCHE LENINGS- EN GARANTIECAPACITEIT VAN DE GEMEENSCHAP VOOR DERDE LANDEN

Wegens het mechanisme van het Garantiefonds en de garantiereserve kan de Gemeenschap in de praktijk alleen in derde landen leningen verstrekken en garanderen, daar de beschikbare kredieten voor de voorziening van het Fonds bij nieuwe leningsbesluiten (of jaartranches in

het geval van garanties voor meerjarige leningen) beperkt zijn door het bedrag dat in de financiële vooruitzichten als garantiereserve is opgenomen⁴.

De leningscapaciteit stemt steeds overeen met de resterende ruimte in de garantiereserve. Deze is gelijk aan het verschil tussen de reserve en de raming van de voorziening van het Garantiefonds op grond van de goedgekeurde of voorbereide operaties.

In tabel 4 wordt voor 2001-2004 de leningscapaciteit van de Gemeenschap voor derde landen geraamd overeenkomstig het mechanisme van het Garantiefonds. De berekeningsmethode en de verwijzingen naar de regelgeving worden toegelicht in de bijlage.

Volgens de door de Raad goedgekeurde en de voorgestelde of voorbereide besluiten (tabel 4) zal de garantiereserve in 2002 voor 163,74 miljoen euro worden aangesproken, waardoor eind 2002 49,26 miljoen euro overblijft.

Rekening houdend met de invloed op de garantiereserve van de voorziening van het Fonds voor al goedgekeurde of voor 2002 voorgestelde of voorbereide leningen bedraagt de leningscapaciteit per jaar:

- 547,33 miljoen euro voor leningen met een EG-begrotingsgarantie van 100%;
- 842,05 miljoen euro voor leningen met een garantie van 65% (overeenkomstig Besluit 2000/24/EG van de Raad van 22 december 1999).

Op 31 december 2001 bedroegen de uitstaande leningen en leningsgaranties voor derde landen plus de verschuldigde rente 15 391,00 miljoen euro.

in miljoenen euro's

	31.12.01
1. Uitstaande hoofdsom, leningen	1 654,00
2. Uitstaande hoofdsom, EIB	13 737,00
3. Uitstaande hoofdsom, achterstallige betalingen	0,00
4. Achterstandsrente	0,00
Verschuldigde rente ⁵	0,00
TOTAAL	15 391,00

De verhouding tussen de middelen van het Fonds en het uitstaande bedrag in hoofdsom, in de zin van de verordening tot instelling van het Fonds, beliep 11,39%, wat meer is dan het streefcijfer van 9% van Verordening nr. 1149/1999 tot wijziging van Verordening nr. 2728/94 tot instelling van het Fonds. Volgens de voorschriften wordt het surplus teruggeboekt naar een specifiek begrotingsonderdeel in de staat van ontvangsten van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.

Het surplus van 372,46 miljoen euro aan het eind van begrotingsjaar 2001 wordt in de tweede helft van 2002 naar de begroting teruggeboekt.

⁴ In de financiële vooruitzichten 2000-2006 is 200 miljoen euro (prijzen van 1999) opgenomen.

⁵ "Verschuldigde en niet betaalde intresten" in de verordening tot instelling van het Garantiefonds.

6. STAND VAN HET GARANTIEFONDS OP 31 DECEMBER 2001

Op 31 december 2001 bedroeg het Garantiefonds 1 774 miljoen euro. In de tweede helft van 2001 werden de volgende bewegingen genoteerd:

- betaling van 9,75 miljoen euro uit het Fonds wegens nieuwe wanbetalingen;
- nabetaling van 162,34 miljoen euro door de FRJ;
- netto-inkomsten van circa 74,07 miljoen euro uit beleggingen van het Fonds;
- overschrijving van 207,2 miljoen euro uit de reserve voor 2001;
- terugboeking van het surplus van het Fonds van 372,46 miljoen euro naar de begroting (31 december 2001).

7. RELATIEVE SOLIDITEIT

De verhouding tussen de stand van het Fonds op 31 december 2001 (1 774 miljoen euro) en het maximale jaarlijkse risico voor de leningen aan derde landen (zijnde het totale uitstaande bedrag in hoofdsom en rente) (1 843 miljoen euro – tabel 3) bedraagt voor 2002 96%.

Tabel 4 - Geraamde bedragen van leningen en garanties waarvoor in de garantiereserve een voorziening moet worden genomen

(in miljoenen euro's)						
9%						
Jaar	2002		2003		2004	
	leningen	voor- zieningen	leningen	voor- zieningen	leningen	voor- zieningen
Bedrag van de reserve		213		217		221
Totale lenings- en garantiecapaciteit	min.	2367	min.	2411	min.	2456
	max.	3641	max.	3709	max.	3778
1. GARANTIES OP EIB-LENINGEN¹						
Goedgekeurde operaties						
Midd.-Zeegebied, 1997-2000, algemeen mandaat	35,00	2,36				
Algemeen mandaat 2000-2007	3.075,00	179,89	2.975,00	174,04	2.875,00	168,19
Correctie voorspeld/gerealiseerd		-19,15				
subtotaal 2000/2007		160,74				
Turkije: hulp bij wederopbouw	150,00	8,78			150,00	8,78
Correctie voorspeld/gerealiseerd	75,00	4,39				
Speciale actie Baltische Zee Rusland	25,00	2,25	40,00	3,60	35,00	3,15
Correctie voorspeld/gerealiseerd		-9,00				
subtotaal 2000/2007		-6,75				
2. MACROFINANCIËLE BIJSTAND (LENINGEN)						
Goedgekeurde operaties						
FRJ						
voorgestelde operaties						
Oekraïne	18,00	-2,98				
opgeschorde operaties						
Albanie (geraamde overdracht ²)	-20,00	-2,80				
3. EURATOM						
Voorlopige ramingen³						
Oekraïne					154,00	0,00
Roemenië			224,00	0,00		
Gebruik van de reserve (1+2+3)		163,74		177,64		180,12
Ruimte in de reserve (na voorzieningen voor de bovenstaande leningen)		49,26		39,36		40,88
Residuele lenings- en garantiecapaciteit: 100%	*	547,33		437,36		454,22
65%	**	842,05		672,82		698,80

¹ De EG-garantie voor EIB-leningen dekt 75% van de hoofdsom voor leningen in het kader van het vierde protocol met Syrië (Middellandse-Zeegebied), 70% van de hoofdsom voor leningen in het kader van het algemene mandaat 1997-2000, 100% van de hoofdsom voor leningen in het kader van de onlangs goedgekeurde speciale actie voor het gebied rond de Baltische Zee in Rusland en 65% van de hoofdsom voor de leningen in het kader van de andere mandaten en faciliteiten.

² Correctie van de geraamde uitvoeringsgraad.

³ Inclusief de bedragen voor Kroatië, de FRJ en de speciale actie voor de douane-unie met Turkije.

⁴ Het voorstel van de Commissie maakt maximaal 110 miljoen euro vrij voor macrofinanciële bijstand aan Oekraïne. Het overeenkomstige besluit van de Raad annuleert echter tegelijk 92 miljoen euro aan niet-uitgekeerde leningen in het kader van Besluit 98/592/EG van de Raad voor macrofinanciële bijstand aan Oekraïne, waarvoor in het Garantiefonds al voorzieningen waren genomen. De voor de operatie nodige nieuwe voorzieningen worden dus berekend op basis van de toename (18 miljoen euro) van het voor Oekraïne goedgekeurde bedrag.

⁵ Deze operatie (Besluit 99/282/EG van de Raad) is uit het programma geschrapt en wordt waarschijnlijk niet meer uitgevoerd.

⁶ Voor Oekraïne is voor de geplande lening van 657 miljoen euro voor project K2-R4 eerder al een voorziening van 503 miljoen euro genomen en is voor 2004 een voorziening van 154 miljoen euro gepland. Voor Roemenië zijn in 2003 voorzieningen gepland voor een geleend bedrag van 224 miljoen euro voor het project Cernavoda 2. Als het Euratom-maximum wordt verhoogd voordat de Commissie voor Roemenië een besluit heeft genomen, kan het totale geleende bedrag tot 126 miljoen euro worden opgetrokken. Daarvoor zou een extra voorziening van 11,34 miljoen euro nodig zijn.

* Voor macrofinanciële bijstand en Euratom-leningen.

** Voor garanties op EIB-leningen.

Deel twee:
Beoordeling van de potentiële risico's:
economische en financiële situatie van de derde landen
waaraan de belangrijkste leningen zijn verstrekt

1. INLEIDING

De cijfers in deel een lichten de kwantitatieve aspecten van het risico voor de algemene begroting toe. Er moet echter ook rekening worden gehouden met de kwalitatieve aspecten van het risico, die afhangen van de aard van de operaties en de kredietwaardigheid van de debiteuren. Hieronder worden de recente gebeurtenissen besproken die een invloed kunnen hebben op het landenrisico van de portefeuille.

Deel twee bevat ter beoordeling van het landenrisico een tabel met risico-indicatoren (zie bijlagen) voor elk derde land dat macrofinanciële bijstand van de EG heeft ontvangen en nog schulden jegens de EG heeft uitstaan. Ter aanvulling wordt in de tekst een analyse gegeven voor de landen waarover sinds het vorige verslag, dat op de eerste helft van 2001 betrekking had, belangrijke nieuwe gegevens beschikbaar zijn gekomen die van invloed zijn op de risicobeoordeling.

De beoordeling in dit deel heeft alleen betrekking op de vermelde landen, vooral omdat de elders door de Gemeenschap gelopen risico's (met name wegens de garanties op EIB-leningen) slechts een fractie van de totale risicopositie uitmaken en over voldoende landen gespreid zijn.

2. KANDIDAAT-LIDSTATEN

2.1. Bulgarije

De forse groei hield in 2001 aan, maar bedroeg iets minder dan in 2000 (4,7% in de eerste negen maanden van 2001, tegen 5,8% in 2000). De industriële productie nam in de eerste negen maanden van 2001 met 9% toe. De buitenlandse directe investeringen waren minder dynamisch dan in 2000, maar de binnenlandse investeringen trokken aan, wat wijst op een groeiend vertrouwen van het bedrijfsleven als gevolg van de economische stabiliteit en hervormingen. De werkloosheid nam in het laatste halfjaar met ongeveer een half procentpunt af, maar bleef met bijna 17% hoog.

De currency board werd gedurende de gehele periode gehandhaafd (1 euro = 1,96 lev) en zal dat volgens de plannen van de regering blijven tot de toetreding tot de Europese Unie. Niettemin liep de inflatie eind 2000 en in de eerste helft van 2001 op tot 12% op jaarbasis, maar daarna nam ze gestaag af tot ongeveer 5% (najaar 2001).

Het tekort op de lopende rekening van 2001 wordt geraamd op 6,5% van het BBP, iets meer dan in 2000. Het overschot op de dienstenrekening bleef toenemen, vooral door de inkomsten uit het toerisme, maar de handelsbalans verslechterde iets.

De openbare financiën blijven gezond. Het overheidstekort bedroeg in 2000 1,1% van het BBP en in 2001, een verkiezingsjaar, vermoedelijk minder dan 1%. Voor 2002 wordt een tekort van 0,8% verwacht en in 2003 zouden de openbare financiën vrijwel in evenwicht moeten zijn. Inmiddels neemt de staatsschuld snel af van ruim 100% van het BBP in 1997 tot ongeveer 69% eind 2001 (72,2% in het derde kwartaal).

Medio december 2001 sloot het IMF met de nieuwe Bulgaarse regering een overeenkomst over een nieuw programma. Hoewel de stand-by-overeenkomst in februari door het IMF werd goedgekeurd, hebben de ratingbureaus de staatsschuld reeds vroeger opgewaardeerd (Moody's Investors Services van B2 tot B1 op 19 december 2001, Fitch and Standard & Poor's van B+ tot BB- op 14 januari 2002).

2.2. Litouwen

Diverse indicatoren wijzen op een aantrekken van de Litouwse economie. De vorige raming van de BBP-groei in 2000 is met 0,6 procentpunt opwaarts herzien tot 3,9%. In 2000 berustte de groei in hoge mate op goede uitvoerresultaten, een trend die aanhoudt ondanks de economische vertraging bij veel handelspartners. Dankzij deze ontwikkeling kon Litouwen in 2001 een hoge groei (volgens voorlopige cijfers 5,8%) handhaven. Een belangrijke verandering in de economische resultaten ten opzichte van de voorgaande jaren was echter de toename van de bruto-investeringen in vaste activa in 2001, die bepalend is voor de potentiële groei in de komende jaren.

Ondanks de krachtige groei bleef de stijging van de consumptieprijzen in 2001 met 1,3% relatief laag. Dit lage inflatiecijfer was mede te danken aan de appreciatie van de litas ten opzichte van de euro. Nu de litas vanaf februari 2002 gekoppeld is aan de euro en de binnenlandse vraag aantrekt, komt de inflatie waarschijnlijk iets hoger te liggen.

Hoewel de werkloosheid sinds de piek begin 2001 enigszins is gedaald, is nog geen sprake van een duidelijke trend. Ze bedroeg in het tweede kwartaal van 2001 volgens de arbeidskrachtenenquête 16,5% en is een van de ernstigste problemen voor de economie. De komende jaren heeft de groei wellicht te lijden van de segmentatie van de arbeidsmarkt.

De goede uitvoerresultaten leidden, samen met de relatief zwakke binnenlandse vraag, tot een aanzienlijke afname van het tekort op de lopende rekening. Dit bedroeg voor de eerste drie kwartalen van 2001 3,3% van het BBP, tegen 5,0% een jaar eerder. Tegelijk namen de buitenlandse directe investeringen toe, waardoor het tekort op de lopende rekening in de eerste drie kwartalen van 2001 volledig werd gecompenseerd.

Litouwen heeft een krap begrotingsbeleid gevoerd om het begrotingstekort terug te dringen. Dit bereikte in 1999 7,8% van het BBP en daalde in 2000 tot 2,8%. Het doel voor 2001, 1,4% van het BBP, lijkt haalbaar gezien de beter dan verwachte cijfers voor de begroting en de sociale zekerheid. Voor 2002 wordt 1,5% van het BBP beoogd. De komende jaren blijft het begrotingstekort waarschijnlijk ongeveer op dit peil, daar een verdere afname wordt verhinderd door uitgaven voor structurele hervormingen, zoals de hervorming van het pensioenstelsel en de restitutie van spaargelden.

2.3. Roemenië

In de tweede helft van 2001 bleef het de Roemeense economie beter gaan. De overheid kreeg nieuwe steun van het IMF en maakte een begin met de verstrakking van het té expansieve beleid. Het tekort op de lopende rekening liep op, maar kon gemakkelijk worden gefinancierd daar alle belangrijke ratingbureaus de notering van Roemenië hebben verhoogd. Ondanks de recente vooruitgang blijven de macro-economische vooruitzichten onzeker wegens de afname van de uitvoer door de vertraging van de wereldeconomie en het onvermogen van de overheid het inkomensbeleid en de financiële discipline blijvend te versterken.

Het BBP groeide in de eerste negen maanden van 2001 met 5,1% als gevolg van de toenemende voorraadvorming en het stijgende verbruik van de huishoudens. Het fiscale en het inkomensbeleid werden aanvankelijk versoepeld, wat tot het herstel heeft bijgedragen, maar in de tweede helft van het jaar weer verstrakt. Daardoor kon de overheid het beoogde tekort van 3,5% van het BBP halen, de toename van het tekort op de lopende rekening (5,0% van het BBP in november 2001) afremmen en de inflatie op jaarbasis met ongeveer 10 procentpunt terugdringen tot 30,3% eind 2001, ondanks sterk gestegen energieprijzen. Wegens de verbeterende economische resultaten besloten de drie belangrijkste ratingbureaus de schuld van Roemenië op te waarderen, zodat het land tegen betere voorwaarden middelen kon aantrekken op de internationale markten. De buitenlandse schuldenlast was eind oktober toegenomen tot 30,2% van het geraamde BBP, maar bleef naar internationale normen laag.

Op 31 oktober 2001 hechtte het IMF zijn goedkeuring aan een stand-by-overeenkomst van 300 miljoen BTR (383 miljoen dollar) over 18 maanden voor een programma om de inflatie geleidelijk terug te dringen en de externe positie enigszins te verbeteren zonder de groei in het gedrang te brengen.

Voorafgaand aan de IMF-overeenkomst werden opnieuw structurele hervormingen op gang gebracht, vooral in de energiesector, waar de overheid de prijzen begon te verhogen om de kosten te kunnen dekken. De verkoop van de sterk verlieslatende staalfabriek Sidex was een belangrijk succes in het privatiseringsprogramma van de overheid. Het algemene tempo bleef echter laag en de overheid heeft de met het IMF vastgestelde streefcijfers voor de privatisering niet gehaald. Met de inningspercentages van de energiebedrijven en de uitstaande vorderingen van de overheid werd eveneens minder vooruitgang geboekt dan gepland.

3. WESTELIJKE BALKAN

3.1. Bosnië-Herzegovina

In de tweede helft van het jaar bliezen de begin 2001 gevormde regeringen het hervormingsproces nieuw leven in. De macro-economische gegevens voor 2001 wijzen op een verdere vertraging van de BBP-groei, die volgens de overheid in 2001 5 à 6% bereikte, tegen de aanvankelijk geraamde 8%. Het geschatte werkloosheidspercentage van 40% van de beroepsbevolking is een van de hoogste in de westelijke Balkan. Volgens voorlopige ramingen werd de buitenlandse financiering teruggedrongen van 44% van het BBP in 2000 tot 23% in 2001. De inflatie bleef matig (naar schatting ongeveer 4,5% in 2001) en de pariteit van de convertibele marka (KM) met de Duitse

mark hield stand door een strikte handhaving van de currency board. De overheidsuitgaven bleven in 2001 zeer hoog op naar schatting 44% van het BBP. De groter dan verwachte tekorten dwongen de overheid aan het eind van het jaar maatregelen te nemen om de lopende uitgaven op de middelen af te stemmen.

Het in 2000 begonnen herstel van de uitvoer (deels te danken aan de heropening van de Joegoslavische markt) en de daling van de invoer (vooral wegens verminderde schenkingen voor wederopbouw) hielden aan, waardoor het tekort op de lopende rekening afnam, zij het slechts in geringe mate (van 22,2% van het BBP in 2000 tot 20,8% in 2001, exclusief transfers). Het ongestuvige bedrijfsklimaat verklaart waarom het land minder hoognodige buitenlandse investeringen aantrekt (in 2000 slechts 164 miljoen dollar) dan de meeste andere Midden- en Oost-Europese landen.

Na de voltooiing in mei 2001 van de eindrapporten van het IMF over de in mei 1998 ondertekende stand-by-overeenkomst (SBO) is met de autoriteiten onderhandeld over een nieuwe SBO. Getreuzel van de overheid bij bepaalde belangrijke acties en de gebeurtenissen van 11 september hebben de ondertekening van de nieuwe SBO vertraagd; de afronding ervan wordt thans verwacht voor de eerste maanden van 2002.

De buitenlandse schuld blijft hoog (ongeveer 55,7% van het BBP in 2001), deels als gevolg van de zware schuldenlast die van het voormalige Joegoslavië is geërfd. De verhouding tussen schuldendienst en uitvoer is echter relatief laag, dankzij de gunstige voorwaarden voor een groot deel van de schuld en schuldherstellingen. Geen enkel ratingbureau levert risico-indicatoren voor Bosnië-Herzegovina. De overgangsindicatoren van de EBWO, die de voortgang van de hervormingen in Midden- en Oost-Europa weergeven, waren voor 2001 vrij zwak, ook al was er enige vooruitgang bij de privatisering van grote bedrijven. Hoewel de buitenlandse schuldendienst in 2001 naar behoren werd verzorgd, blijft het landenrisico hoog door de grote buitenlandse schuld, het tekort op de lopende rekening en de kans dat de buitenlandse hulp afneemt. De mechanismen die de transfers voor de schuldendienst van de entiteiten aan de staat regelen, moeten worden versterkt.

3.2. Federale Republiek Joegoslavië

Over het algemeen heeft de overheid een jaar na de politieke veranderingen in de FRJ van eind 2000 met door het IMF gesteunde programma's grote vorderingen gemaakt met het herstel van de macro-economische stabiliteit, de liberalisering van het wisselkoers-, prijzen- en handelsbeleid en de verbetering van het marktvertrouwen. In 2001 bedroeg de reële BBP-groei ongeveer 5,5% (inclusief de groei van circa 3,5% in Montenegro). Het monetair beleid bleef het hele jaar strak en de reële groei van de geldbasis met 30% was vooral het gevolg van deviezenaankopen door de nationale bank. De inflatie daalde van 115% eind 2000 tot ongeveer 40% eind 2001 (in Montenegro steeg ze van 22% in 2000 tot 25%) en het geconsolideerde overheidstekort (vóór schenkingen) bleef beperkt tot 2,4% van het BBP, terwijl het oorspronkelijke programmadoel 6,1% bedroeg.

Het handelstekort liep in 2001 op tot naar schatting 3 miljard dollar. Door de grote overmakingen uit het buitenland en de opbrengsten van diensten bleef het tekort op de lopende rekening echter beperkt tot 1,075 miljard dollar vóór schenkingen; voor 2002 verwacht de overheid volgens eerste schattingen een tekort van ongeveer 1,5 miljard dollar (vóór schenkingen) als gevolg van de toename van de schuldendienst en de door het buitenland gefinancierde invoer voor projecten. De munt bleef stabiel op 30 dinar per

Duitse mark en de bruto deviezenreserves beliepen in januari 2002 ongeveer 1,3 miljard dollar (vergeleken met 605 miljoen dollar in januari 2001).

Belangrijke vooruitgang is geboekt bij de herschikking van de buitenlandse schuld, die eind 2001 ongeveer 12,2 miljard dollar of 140% van het BBP bedroeg. Wat de multilaterale schuld betreft, heeft de FRJ alle achterstallige betalingen aan het IMF en de EIB verricht en met de Wereldbank een schuldherschikkingsovereenkomst gesloten. Voorts is de overeenkomst met de Club van Parijs een troef voor de externe positie. Deze overeenkomst voorziet in een stapsgewijze verlaging met 66% van de netto contante waarde van de verplichtingen jegens de crediteuren van de Club van Parijs (ongeveer 4,5 miljard dollar) tegen 2005 en een herschikking van de resterende schuld over 22 jaar met een vrijstelling van 6 jaar, mits in het kader van de EFF een nieuwe regeling voor drie jaar wordt bereikt en uitgevoerd. De overheid hoopt begin 2002 bilaterale overeenkomsten te sluiten met de crediteuren van de Club van Parijs en tracht een soortgelijke overeenkomst te bereiken met de crediteuren van de Club van Londen. Tussen Servië en Montenegro is nog geen politieke overeenstemming bereikt over de verdeling van de uitstaande externe verplichtingen, behalve voor de schuld bij de EIB en de Wereldbank, maar beide republieken hebben in de begroting 2002 naar hun mening ruim voldoende middelen uitgetrokken voor de schuldendienst.

3.3. Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië

Als gevolg van de veiligheids crisis in het eerste halfjaar was er een duidelijke daling van het BBP in 2001 met circa 4,6%. Het begrotingstekort voor 2001 wordt geraamd op 6,7% van het BBP. Eind 2001 bedroeg de werkloosheid als gevolg van het lage productiepeil 29,5%, wat zeer hoog is. Ondanks de crisis was er sprake van enige macro-economische stabiliteit. De CPI bleef in 2001 stabiel op ongeveer 5,3%, dankzij een behoudend monetair beleid op basis van de koppeling van de munt aan de euro, waardoor een inflatiespiraal werd voorkomen.

De crisis heeft de buitenlandse handel sterk verstoord. De invoer daalde ten opzichte van 2000 sterker (-348 miljoen dollar) dan de uitvoer (-161 miljoen dollar), waardoor het handelstekort kleiner werd (-187 miljoen dollar), maar het tekort op de lopende rekening liep aanzienlijk op tot 10,6% van het BBP. De deviezenreserves bedroegen aan het einde van het jaar echter ongeveer 779 miljoen dollar (4,9 maanden uitvoer), vooral dankzij belangrijke privatiseringsopbrengsten uit de verkoop van 51% van het telecombedrijf in januari 2001.

Na de ontsporing van het vorige IMF-programma in het voorjaar bereikte de overheid eind 2001 met het IMF een nieuwe overeenkomst over een Staff-monitored programme voor zes maanden vanaf januari 2002, waarin een macro-economisch kader is vastgelegd. De overheid heeft te kennen gegeven dat ze in de loop van 2002 met het IMF een nieuwe regeling voor de bovenste krediettranches wil sluiten.

Eind 2001 had de VJRM een externe schuldquote van 39% van het BBP. De schuldendienst lag op schema. Het landenrisico was in de tweede helft van 2001 nog zeer hoog. Economisch is het SMP, dat voor begrotingsdiscipline zorgt, een eerste stap naar een ruimere overeenkomst. Politiek zijn belangrijke vorderingen gemaakt, zoals het op 13 augustus 2001 ondertekende vredesakkoord, de op 16 november 2001 door het parlement aangenomen grondwetswijzigingen en de in januari 2002 goedgekeurde wet

op lokaal zelfbestuur. Uit recente informatie blijkt evenwel dat de etnische spanningen aanhouden en de situatie onzeker blijft.

4. NIEUWE ONAFHANKELIJKE STATEN

4.1. Armenië

De Armeense economie behaalde in 2001 een recordgroei van ongeveer 9% (6% in 2000). Zowel de uitvoer als het binnenlands verbruik lagen aan de basis hiervan. Ten opzichte van het voorgaande jaar steeg de uitvoer met 14% en bleef de invoer vrijwel gelijk. De detailhandelsomzet nam met 13% toe. Omdat Armenië vrij geïsoleerd is van de wereldmarkten, heeft de huidige economische vertraging geen gevolgen gehad voor het land.

In 2001 namen de begrotingsontvangsten toe door een betere belastinginning, maar de positieve ontwikkeling hield niet aan en tegen het einde van het jaar waren er problemen met de begrotingsuitvoering. Dankzij de gestegen ontvangsten kon de overheid de achterstand bij de uitbetaling van pensioenen enigszins verminderen. Het overheidstekort is in 2001 niet noemenswaardig teruggedrongen en bleef staan op naar schatting bijna 5% van het BBP. Het monetaire beleid werd in de loop van het jaar geleidelijk versoepeld; de CPI liep wel op van 0,4% in 2000 tot 2,9% in 2001, maar bleef onder de geplande 3,5%. De munt bleef in 2001 vrij stabiel op ongeveer 560 dram per dollar. Het tekort op de lopende rekening (transfers inbegrepen) nam in 2001 iets af tot 11% van het BBP (van 14% in 2000). De bruto deviezenreserves zijn nog steeds ruim en goed voor meer dan drie maanden invoer. Begin 2001 beliep de buitenlandse schuld ongeveer 860 miljoen dollar (45% van het BBP) en in 2001 heeft zich geen noemenswaardige verandering voorgedaan. Aan het einde van het jaar heeft Armenië met Rusland een overeenkomst gesloten over een schuldenruil van 94 miljoen dollar. Deze overeenkomst wordt van kracht in 2002.

4.2. Belarus

De reële BBP-groei bedroeg de eerste negen maanden van 2001 3% op jaarbasis. Ondanks de groei in de industriële sector vertonen de ondernemingen steeds meer tekenen van zwakheid, zoals toenemende voorraden en dalende winsten. De inflatie is sterk afgenomen en de wisselkoers relatief stabiel.

Weinig geloofwaardige langetermijnprogramma's blijven de kern van het economische beleid. De monetaire autoriteiten brachten een aanzienlijke deflatie tot stand en hielden de wisselkoers stabiel, maar bleven de regering krediet verlenen, waardoor de binnenlandse betalingsachterstanden zich konden opstapelen om het begrotingstekort in de hand te houden. De IFI's hebben enkele recente beleidsmaatregelen ondersteund, maar langdurige leningsprogramma's vallen kennelijk niet meteen te verwachten.

De uitvoer heeft sinds het eerste kwartaal van 2001 slecht gepresteerd doordat de uitvoer aan Rusland daalde en de afzet buiten het GOS slechts matig toenam. De uitvoer naar niet-traditionele markten zal waarschijnlijk niet voor een compenserende stimulans zorgen: daarvoor zijn een verbetering van de concurrentiekracht en de afzet van Wit-Russische goederen in West-Europa nodig, maar er is weinig kans dat het land de nodige investeringen kan aantrekken. Invoerbepijning en invoersubstitutieprogramma's, die

momenteel voor een positieve handelsbalans zorgen, volstaan op de lange termijn niet om de toenemende vraag naar invoer tegen te houden. Derhalve neemt het tekort op de lopende rekening op de middellange termijn waarschijnlijk sterk toe. Wegens de geringe omvang van de buitenlandse schuld (minder dan 10% van het BBP) loopt de terugbetaling van deze vorderingen echter niet onmiddellijk gevaar.

4.3. Georgië

In 2001 nam de reële BBP-groei toe tot 4,5% (1,9% in 2000). Dit was vooral te danken aan de landbouw, die zich had hersteld van de droogte van het vorige jaar. De industriële productie nam daarentegen met 1% af.

Het algemene overheidstekort werd sterk teruggedrongen, van 7% in 1999 tot 4% in 2000 en 2% in de eerste helft van 2001. Wegens de teleurstellende belastinginning werd de begrotingsconsolidatie bereikt door voortgezette uitgavenbeperkingen. Daardoor was de regering niet in staat de betalingsachterstand in de sociale zekerheid zoals gepland te reduceren. De totale overheidsontvangsten namen iets toe tot ongeveer 14,5% van het BBP, maar bleven zeer laag voor de regio.

De monetaire autoriteiten bleven zich inzetten voor een lage inflatie. De stijging van de consumptieprijzen was met 3,4% aan het eind van het jaar (4,6% eind 2000) iets lager dan verwacht. De nominale koers van de lari daalde in 2001 met ongeveer 7% tot 2,15 lari per dollar, eerst in verband met de financiële crisis in Turkije en later als gevolg van het aftreden van de regering in november 2001. De lopende rekening is in 2001 nog iets verslechterd na het tekort van 5,5% van het BBP in 2000, inclusief officiële transfers. De buitenlandse directe investeringen zijn afgenomen na een stijging in 2000, en voor 2002 wordt geen onmiddellijke omslag verwacht omdat het algemene investeringsklimaat ongunstig blijft. De deviezenreserves zijn iets uitgebreid, maar in termen van maanden invoer nog zeer gering (minder dan 1,5 maand). Aan het eind van het jaar bedroeg de buitenlandse schuld bijna 1,7 miljard dollar (ongeveer 52% van het BBP). De bilaterale besprekingen met de crediteuren zijn na de overeenkomst met de Club van Parijs van maart 2001 voortgezet. Alle bilaterale besprekingen moeten begin 2002 zijn afgerond, ook met Turkmenistan, de grootste crediteur die niet tot de Club van Parijs behoort.

4.4. Moldavië

Verwacht wordt dat de reële BBP-groei vrij krachtig blijft (4-5% in 2001), maar wordt beperkt door het trage tempo van de hervormingen en de eenzijdige economie van het land. De relatief lage inflatie en een matige verzwakking van de munt sluiten een verdere reële appreciatie uit. Het tekort op de lopende rekening blijft hoog op 5-7% van het BBP. Sinds het vierde kwartaal van 2001 is het begrotingsbeleid aanzienlijk versoepeld.

De buitenlandse schuld is de laatste acht jaar enorm opgelopen en bedraagt nu 1,5 miljard dollar (120% van het BBP). Slechts 9% hiervan werd geïnvesteerd in de economie; de rest diende om de tekorten op de begroting en de betalingsbalans te dekken.

In 2001 beliep de buitenlandse schuldendienst van Moldavië 110 miljoen dollar, een derde van de begrotingsontvangsten. De schuld moet verder worden gesaneerd, vooral omdat de vorderingen waaraan in 2002 moet worden voldaan met 200 miljoen dollar een piek bereiken. Door de samenstelling van de schuld (telkens 20% bij het IMF, de

Wereldbank, het Russische gasmonopolie Gazprom en de Club van Parijs van overheidscrediteuren, en de rest verdeeld over multilaterale en kleinere bilaterale crediteuren) is een snelle grootschalige herschikking onmogelijk. Betaling bleek al moeilijk in 2001; de terugbetaling in juni van 3,7 miljoen dollar voor een euro-obligatie vergde een grote inspanning. Het parlement heeft de centrale bank zelfs verplicht een kredietlijn van 30 miljoen dollar te openen voor de aflossing van de buitenlandse schuld. Dit heeft geleid tot steeds negatievere externe beoordelingen. Moody's heeft de rating van de buitenlandse schuld verlaagd tot Caa1 en die van de bankdeposito's tot Caa2, terwijl Fitch verklaarde dat de kansen op volledige terugbetaling van een in juni 2002 aflopende euro-obligatie van 75 miljoen dollar minimaal zijn.

De Moldavische overheid verzocht de crediteuren van de Club van Parijs in maart 2002 om een vergadering in de hoop op een schuldherschikking. Daarvoor moet echter het IMF-programma worden hervat, wat afhangt van nieuwe onderhandelingen over de voorwaarden van de schulden aan Gazprom, en in het bijzonder van de intrekking van de staatsgarantie daarvoor.

4.5. Tadzjikistan

De reële BBP-groei bedroeg in 2001 naar schatting 6% (8,3% in 2000) en verspreidde zich geleidelijk over diverse sectoren van de economie buiten de dominerende sectoren katoen en aluminium (zoals voedingsmiddelen, bosbouw en bouwmaterialen). De aluminiumproductie vertoonde nog steeds een opgaande trend en ook de katoenoogst was goed, maar de dalende wereldprijzen voor beide producten wogen op de inkomsten. De gevolgen van de ernstige droogte van 2000-2001 zijn nog steeds voelbaar. De graanoogst bleef lijden onder de droogte, die ook gevolgen had voor de waterkrachtcentrales, waardoor de netto-invoer van elektriciteit toenam.

Het begrotingstekort van 2001 wordt geschat op 0,5% van het BBP, ongeveer hetzelfde percentage als in 2000. De begroting kwam nog meer onder druk te staan door de verslechtering van de ruilvoet, de droogte en de stijging van de defensie-uitgaven (in verband met de situatie in het buurland Afghanistan).

Het tekort op de lopende rekening liep in 2001 op tot naar schatting 7% van het BBP (6,3% in 2000). De buitenlandse handel werd getroffen door toenemende grensmoeilijkheden. Aluminium en katoen blijven goed voor 65% van de uitvoeropbrengsten en de handelsbalans is dus zeer gevoelig voor fluctuaties van de grondstoffenprijzen op de wereldmarkt.

Na een monetaire verstrakking daalde de inflatie de eerste negen maanden van 2001 snel tot ongeveer 10% (tegen een gemiddelde van 33% in 2000). De somoni heeft zich in 2001 gestabiliseerd (na de invoering in oktober 2000 deprecieerde de munt eerst). De buitenlandse schuld bleef in 2001 vrijwel constant op ongeveer 1,3 miljard dollar (naar schatting 116% van het BBP). De verhouding tussen de netto contante waarde ervan en de belastingopbrengsten bedroeg in 2001 ongeveer 400%. De bruto internationale reserves van de nationale bank waren goed voor minder dan 2,5 maanden invoer.

4.6. Oekraïne

Ondanks de mondiale groeivertraging kende Oekraïne de eerste elf maanden van 2001 een reële BBP-groei van 9% in vergelijking met dezelfde periode in 2000. Aan de

aanbodzijde werd de groei gedragen door de industrie- en de landbouwproductie (de graanoogst was opnieuw uitzonderlijk). Aan de vraagzijde ging de belangrijkste invloed uit van de consumptieve bestedingen en investeringen. De groei vertoont echter tekenen van vertraging ten gevolge van de zwakkere vraag uit Rusland en andere belangrijke handelspartners. In 2002 daalt de groei waarschijnlijk tot ongeveer 5% als gevolg van het negatieve effect van de appreciërende reële wisselkoers op de netto-uitvoer en de lage kans dat het weer even gunstig zal blijken als in de twee voorgaande jaren.

Ondanks het aantrekken van de economie daalde de inflatie. In november 2001 stegen de consumptieprijzen voor het eerst sinds de onafhankelijkheid met slechts 4,5% (jaar op jaar); in juli 2000 was nog een piek van 32% opgetekend. Deze daling is toe te schrijven aan een combinatie van factoren, zoals een matige nominale appreciatie van de hryvnia, een voorzichtig fiscaal beleid, de goede oogsten van 2000 en 2001 en lagere olieprijsen. Waarschijnlijk neemt de inflatie in 2002 echter weer toe door een stijging van de reële lonen en pensioenen en een snelle expansie van de monetaire aggregaten. In december 2001 werd het monetaire beleid verder versoepeld en verlaagde de centrale bank haar herfinancieringsrentevoet van 15 tot 12,5%, de zesde verlaging in 2001 (eind 2000 bedroeg deze rentevoet 27%).

Het totale overheidstekort bedroeg in 2001 1,5% van het BBP. Voor 2002 is een tekort van 1,8% gepland, zoals gevraagd door het IMF, maar hierbij is niet genoeg rekening gehouden met de behoefte aan wegwerking van de achterstanden op de BTW-teruggaven en de kosten van het besluit van het parlement om bepaalde categorieën van de bevolking weer voordelen toe te staan voor huisvesting, vervoer en openbare diensten.

De structurele hervormingen, en met name de privatisering, werden in de tweede helft van 2001 in sterk vertraagd tempo uitgevoerd. Er werden echter bemoedigende maatregelen genomen, zoals de intrekking van de vergunning van de Banka Ukraina (een insolvente staatsbank), de nieuwe wetgeving inzake grondbezit en een verbetering van de contante inning in de elektriciteitssector.

Doordat de binnenlandse vraag de invoer blijft aanwakkeren terwijl de zwakkere buitenlandse vraag en de reële appreciatie van de munt de toename van de uitvoer afzwakken, is het overschot op de lopende rekening naar schatting van 4,7% van het BBP in 2000 gedaald tot ongeveer 3% vorig jaar en ongeveer 1,5% dit jaar. Ondanks het overschot op de lopende rekening blijft de betalingsbalans kwetsbaar. De toegang tot de internationale obligatiemarkten ging in de nasleep van de Russische crisis van 1998 verloren en de BDI bleven laag. Dit alles heeft tot gevolg dat de officiële deviezenreserves laag bleven (ongeveer 2,9 miljard dollar of 7,5 weken invoer eind juni 2001), hoewel sinds het voorjaar van 2000 een stijging waar te nemen is. De Club van Parijs stemde in juli 2001 in met een herschikking van de schuld van Oekraïne. Het IMF stelde zijn EFF in het najaar van 2001 opnieuw in werking, maar door begrotingsconflicten is de afronding van het zevende evaluatie van het programma, aanvankelijk gepland voor januari 2002, uitgesteld. Eind 2001 beliep de buitenlandse schuld ongeveer 30% van het BBP.

5. ANDERE DERDE LANDEN

5.1. Algerije

De zwakke groei in 2001 wegens de ongunstige resultaten in de niet-oliesector dwong de regering tot een economisch herstelprogramma (2001-2004) om de vraag en arbeidsintensieve activiteiten te stimuleren, de openbare infrastructuur te herstellen en de menselijke hulpmiddelen te ontwikkelen. Het totale pakket komt overeen met ongeveer 13% van het BBP over vier jaar en zal de groei tijdelijk opdrijven. In 2001 bedroeg de BBP-groei ongeveer 3% en de CPI gemiddeld slechts 3,4%. De begroting vertoonde dankzij de hoge olieopbrengsten een overschot van 4% van het BBP, ondanks hogere uitgaven voor het herstelprogramma in de tweede helft van het jaar.

De schommelingen van de olie- en gasprijzen blijven doorwegen op de betalingsbalans, gezien de grote omvang van de sector (95% van de uitvoer, 30% van het BBP). De betalingsbalans bleef in 2001 gezond als gevolg van de gemiddelde olieprijs van 24 dollar per vat, ondanks de daling na 11 september, en het overschot op de lopende rekening bedroeg 8,6% van het BBP (17% in 2000), waardoor de officiële deviezenreserves tegen het eind van het jaar waren aangegroeid tot 18 miljard dollar of 17 maanden invoer.

De schuldquote is verbeterd van 48% in 2000 tot 40% eind 2001, maar de schuldendienstratio is door de lagere uitvoer in 2001 tot 26% gestegen. De overheid heeft gezegd een voorzichtig schuldenbeleid te willen voeren en de looptijd van de schuld te willen verlengen.

In de laatste twee maanden van 2001 is Algerije getroffen door natuurrampen (overstromingen) en een toename van de ongeregeldeheden. Op het stuk van financiële kwetsbaarheid en risico's zal de oliemarkt ook verder doorslaggevend zijn. Sinds 11 september is de toestand erop achteruitgegaan. De olieprijsen gaan in dalende lijn en hebben zich, in tegenstelling tot wat velen hadden verwacht, niet hersteld. Zelfs met de overeengekomen productiebeperkingen blijft de internationale vraag zwak en moeten dalende prijzen worden verwacht. Dit zal een weerslag hebben op de fiscale en de externe positie, die echter enigszins zal worden verzacht door het oliestabilisatiefonds. Dankzij degelijk binnenlands beleid is de Algerijnse economie thans echter beter in staat externe schokken zoals lage olieprijsen te doorstaan.

Lijst van afkortingen

BBP	Bruto binnenlands product
BDI	Buitenlandse directe investeringen
BTR	Bijzondere trekkingsrechten
CPI	Consumentenprijsinflatie
EBWO	Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling
EFF	Extended fund facility (uitgebreide financieringsfaciliteit)
EG	Europese Gemeenschap
EIB	Europese Investeringsbank
EU	Europese Unie
FRJ	Federale Republiek Joegoslavië
GOS	Gemenebest van Onafhankelijke Staten
IFI	Internationale financiële instelling
IMF	Internationaal Monetair Fonds
NCI	Nieuw communautair instrument
SBO	Stand-by-overeenkomst
SMP	Staff-monitored programme (nationaal programma onder toezicht van het IMF)

BIJLAGE

1. TOELICHTING OP DE STAND VAN DE DOOR DE GEMEENSCHAPSBEGROTING GEDEKTE RISICO'S

1.1. Tabellen 1 tot en met 3

De tabellen 1 tot en met 3 geven een overzicht van het uitstaande bedrag van de garanties en de jaarlijkse aflossingen en rentebetalingen op de opgenomen en verstrekte leningen die door de communautaire begroting zijn gedekt. De bedragen geven het maximale risico voor de Gemeenschap weer en stemmen niet noodzakelijk overeen met de bedragen die werkelijk ten laste van de begroting zullen komen. Met name wat tabel 3 betreft is het niet zeker dat alle beschreven operaties zullen worden uitbetaald.

1.1.1. *Leningsmaximum (tabel 1)*

Het toegestane leningsmaximum is de som van de maximale bedragen voor alle door de Raad goedgekeurde operaties.

Bij de bepaling van het risico voor de begroting moet met de volgende factoren rekening worden gehouden:

- risicoverhogende factor: de rente op de leningen moet bij het toegestane maximum worden opgeteld;
- risicoverlagende factoren:
 - de beperking van de garantie aan de EIB tot 75% van de in het Middellandse-Zeegebied verstrekte leningen;
 - de beperking van de garantie aan de EIB tot 70% van de leningen in het kader van de leningsoperaties voor bepaalde derde landen die de Raad op 14 april 1997 heeft goedgekeurd en de risicodeling tussen de Gemeenschap en de EIB waarbij de begrotingsgarantie in sommige gevallen alleen het politieke risico dekt;
 - de beperking van de garantie aan de EIB tot 65% van de leningen in het kader van de leningsoperaties voor bepaalde derde landen die de Raad op 22 december 1999 heeft goedgekeurd en de risicodeling tussen de Gemeenschap en de EIB waarbij de begrotingsgarantie in sommige gevallen alleen het politieke risico dekt;
 - de al terugbetaalde leningen, daar het gaat om maximaal toe te kennen bedragen en niet om maximale uitstaande bedragen (behalve in het geval van betalingsbalanssteun aan de lidstaten);
 - de mogelijk onvolledige opname van de toegestane bedragen.

1.1.2. Uitstaande hoofdsom (tabel 1)

De uitstaande hoofdsom is de hoofdsom die nog op de uitbetaalde operaties moet worden afgelost.

In tegenstelling tot het vorige aggregaat omvat dit bedrag niet de nog niet uitbetaalde leningen noch het al afgeloste deel van de uitbetaalde leningen, maar alleen het werkelijk geleende en nog af te lossen bedrag.

1.1.3. Jaarlijks risico (tabellen 2 en 3)

Raming van de aflossingen en rentebetalingen voor een begrotingsjaar.

Dit risico wordt berekend:

- a) hetzij alleen voor de uitbetaalde leningen (tabel 2). In dit geval stemt de af te lossen hoofdsom overeen met het uitstaande bedrag;
- b) hetzij voor de uitbetaalde leningen, de goedgekeurde maar nog niet uitbetaalde leningen, en de door de Commissie voorgestelde maar nog niet goedgekeurde leningen (tabel 3). In dit geval stemt de af te lossen hoofdsom overeen met de goedgekeurde leningen plus eventueel de operaties die door de Commissie zijn voorgesteld maar nog niet zijn goedgekeurd.

1.2. Leningsoperaties met begrotingsgarantie

Tabellen 5a, 5b (1), 5b (2) en 6.

TABEL 5a

Leningsactiviteit: lidstaten

Ontwikkeling van het uitstaande bedrag tijdens het halfjaar

(in miljoenen euro's)

LAND	Besluit	Datum besluit	Loop- tijd (jaren)	Stand van de lening - afgesloten (a) - gedeeltelijk uitbetaald (b) - volledig uitbetaald (c) - nog niet uitbetaald (d)	Goedgek. bedrag	Uitstaand bedrag op 1.7.01	Operaties in het halfjaar		Uitstaand bedrag op 31.12.01
							Uitbetaald bedrag	Afgelest bedrag	
ITALIË	93/67/EEG	18.1.93			8.000,00	0,00		0,00	0,00
EURATOM			6	(c)	2.000,00				
			6	(c)	2.000,00				
			-	(d)	2.000,00				
			-	(d)	2.000,00				
			(3)		4.000,00	40,00	0,00	0,00	40,00
NCI	77/270-271/Euratom	29.3.77		(c)	500,00				
	80/29/Euratom	20.12.79		(c)	500,00				
	82/170/Euratom	15.3.82		(c)	1.000,00				
	85/537/Euratom	5.12.85		(b)(4)	1.000,00				
	90/212/Euratom	23.4.90		(d)(4)	1.000,00				
			(3)		6.830,00	89,10		83,50	18,90
	78/870/EEG	16.10.78		(c)	1.000,00				
	81/19/EEG(1)	20.1.81		(c)	1.000,00				
	81/1013/EEG(2)	14.12.81		(c)	80,00				
	82/169/EEG	15.3.82		(c)	1.000,00				
	83/200/EEG	19.4.83		(c)	3.000,00				
	87/182/EEG	9.3.87		(c)	750,00				
TOTAAL					18.830,00	129,10	0,00	83,50	58,90

(1) Buitengewone hulp voor de wederopbouw van de in 1980 in Italië door een aardbeving getroffen gebieden.

(2) Buitengewone hulp voor de wederopbouw van de in 1981 in Griekenland door een aardbeving getroffen gebieden.

(3) Langlopende leningen waarvan de vervaldatum afhankelijk zijn van de uitbetalingsdata.

(4) Bij Besluit 94/179/Euratom van 21 maart 1994 heeft de Raad besloten dat ook voor projecten in bepaalde derde landen Euratom-leningen kunnen worden opgenomen.

(5) Er is een verschil door koersveranderingen tussen de overige deviezen en de euro.

TABEL 5b (1)

Financiële bijstand aan derde landen
Ontwikkeling van het uitstaande bedrag tijdens het halfjaar, per land en per tranche

(in miljoenen euro's)

LAND	Besluit	Datum besluit	Loop-tijd (jaren)	Eind-verval-dag	Toestand - afgesloten (a) - gedeeltelijk uitbetaald (b) - volledig uitbetaald (c) - nog niet uitbetaald (d)	Goed-gekeurd bedrag	Uitstaand bedrag op 1.7.01	Operaties in het halfjaar		Uitstaand bedrag op 31.12.01
								Uitbetaald bedrag	Afgelost bedrag	
BULGARIJE II	92/511/EEG	19.10.92				110,00				
Eerste tranche			7	7.12.2001	(c)	70,00	70,00		70,00	0,00
Tweede tranche			7	29.8.2003	(c)	40,00	40,00			40,00
BULGARIJE III	97/472/EG	22.7.97				250,00				
Eerste tranche			10	10.2.2008	(c)	125,00	125,00			125,00
Tweede tranche			10	22.12.2008	(c)	125,00	125,00			125,00
BULGARIJE IV	99/731/EG	8.11.99				100,00				
Eerste tranche			10	21.12.2009	(c)	40,00	40,00			40,00
Tweede tranche			-	-	(c)	60,00	60,00			60,00
ROEMENIË II	92/551/EEG	27.11.92	7	26.2.2000	(a)	80,00				0,00
ROEMENIË III	94/369/EG	20.6.94				125,00				
Eerste tranche			7	20.11.2002	(c)	55,00	55,00			55,00
Tweede tranche			7	20.11.2004	(c)	70,00	70,00			70,00
ROEMENIË III	99/732/EG	8.11.99				200,00				
Eerste tranche			10	29.6.2010	(c)	100,00	100,00			100,00
Tweede tranche			-	-	(d)	100,00	0,00			0,00
BALTISCHE STATEN	92/542/EEG	23.11.92				220,00				
ESTLAND						40,00				
Eerste tranche			7	31.3.2000	(a)	20,00	0,00			0,00
Tweede tranche			-	-	(d)	20,00	0,00			0,00
LETLAND						80,00				
Eerste tranche			7	31.3.2000	(a)	40,00	0,00			0,00
Tweede tranche			-	-	(d)	40,00	0,00			0,00
LITOUWEN						100,00				
Eerste tranche			7	27.7.2000	(a)	50,00	0,00			0,00
Tweede tranche			7	16.8.2002	(b)	50,00	25,00			25,00
VJRM I	97/471/EG	22.7.97				40,00				
Eerste tranche			15	27.9.2012	(c)	25,00	25,00			25,00
Tweede tranche			15	13.2.2008	(c)	15,00	15,00			15,00
VJRM II	99/733/EG					50,00				
Eerste tranche					(c)	10,00	10,00			10,00
Tweede tranche					(d)	40,00	0,00			0,00

TABEL 5b (2)

Financiële bijstand aan derde landen
Ontwikkeling van het uitstaande bedrag tijdens het halfjaar, per land en per tranche

(mln. euro)

LAND	Besluit	Datum besluit	Loop-tijd (jaren)	Eind-verval-dag	Toestand - afgesloten (a) - gedeeltelijk uitbetaald (b) - volledig uitbetaald (c) - nog niet uitbetaald (d)	Goed-gekeurd bedrag	Uitstaand bedrag op 1.7.01	Operaties in het halfjaar		Uitstaand bedrag op 31.12.01
								Uitbetaald bedrag	Afgelost bedrag	
BOSNIË	99/325/EG	10.5.99				20,00				
Eerste tranche			15	22.12.2014	(c)	10,00	10,00			10,00
Tweede tranche			-	-	(c)	10,00	10,00			10,00
MOLDAVIË I	94/346/EG	13.6.94				45,00				
Eerste tranche			10	7.12.2004	(c)	25,00	20,00		5,00	15,00
Tweede tranche			10	8.8.2005	(c)	20,00	20,00		4,00	16,00
MOLDAVIË II	96/242/EG	25.3.96	10	30.10.2006	(c)	15,00	15,00			15,00
OEKRAÏNE I	94/940/EG	22.12.94	10	28.12.2005	(c)	85,00	85,00		17,00	68,00
OEKRAÏNE II	95/442/EG	23.10.95				200,00				
Halve tranche			10	29.8.2006	(c)	50,00	50,00			50,00
Halve tranche			10	30.10.2006	(c)	50,00	50,00			50,00
Tweede tranche			10	30.10.2008	(c)	100,00	100,00			100,00
OEKRAÏNE III	98/592/EG	15.10.98				150,00				
Eerste tranche			10	30.7.2009	(c)	58,00	58,00			58,00
Tweede tranche			-	-	(d)	92,00	0,00			0,00
BELARUS	95/132/EG	10.4.95				55,00				
Eerste tranche			10	28.12.2005	(c)	30,00	30,00		6,00	24,00
Tweede tranche			-	-	(d)	25,00	0,00			0,00
ALGERIJE I	91/510/EEG	23.9.91				400,00				
Eerste tranche			5	15.12.1997	(a)	250,00	0,00			0,00
Tweede tranche			7	17.8.2001	(c)	150,00	150,00		150,00	0,00
ALGERIJE II	94/938/EG	22.12.94				200,00				
Eerste tranche			7	27.11.2002	(c)	100,00	100,00			100,00
Tweede tranche			-	-	(d)	100,00	0,00			0,00
GEORGIË	97/787/EG	17.11.97	15	24.7.2013	(c)	110,00	100,00			100,00
ARMENIË	97/787/EG	17.11.97	15	30.12.2013	(c)	28,00	23,00			23,00
NOS	91/658/EEG	16.12.91	3	28.9.1997	-	1.250,00	0,00			0,00
TADZJIKISTAN	2000/244/EG	20.3.00	15	30.3.2016	(b)	75,00	60,00			60,00
FRJ	2001/549/EG	16.7.01	15	17.10.2016	(c)	225,00	0,00	225,00		225,00
TOTAAL						4.253,00	1.641,00	225,00	252,00	1.614,00

TABEL 6
LENINGSGARANTIES VOOR DE EIB

(mln euro)

REGIO	Besluit	Datum besluit	Garantie-percentage	Datum garantie-overeenkomst	Goed-gekeurd bedrag	Leningen		Uitstaand bedrag	
						op 1.7.01	tijdens het halfjaar	op 1.7.01	op 31.12.01
MED financiële protocollen (1)		8.3.77	75% (2)	30.10.78/10.11.78	6062	5629	0	2429	2228
MED horizontale samenwerking	R/1762/92/EEG	29.6.92	75% (2)	9.11.92/18.11.92	1800	1768	0	1625	1563
TOTAAL MED					7862	7397	0	4054	3791
Midden- en Oost-Europa I	90/62/EEG(4)	12.2.90	100%	24.4.90/14.5.90	1000	912	0	654	583
	91/252/EEG(5)	14.5.91	100%	19.1.93/4.2.93	700	498	0	340	324
Midden- en Oost-Europa II	93/696/EG(6)	13.12.93	100%	22.7.94/12.8.94	3000	2792	0	2349	2256
Azië en Latijns-Amerika I	93/115/EEG	15.2.93	100%	4.11.93/17.11.93	750	621	0	529	495
Azië en Latijns-Amerika II	96/723/EG	12.12.96	100%	18.3.97/26.3.97	153	153	0	153	95
Azië en Latijns-Amerika II	96/723/EG	12.12.96	70%	21.10.97	122	122	0	118	135
Zuid-Afrika	95/207/EG	1.6.95	100%	4.10.95/16.10.95	300	300	0	285	214
Nieuwe mandaten	97/256/EG(7)	14.4.97	70%	25.7.97/29.7.97	7105	7009	0	4118	4379
VJRM	98/348/EG	19.5.98	70%	29.7.98/7.8.98	150	150	0	53	61
Bosnië	98/729/EG	14.12.98	70%	16.6.99/22.6.99	100	100	0	0	4
Turkije	99/786/EG	29.11.99	65%	18.4.00/23.5.00	600	375	75	165	319
Mandaten 2000-2007	2000/24/EG(8)	22.12.99	65%	19.7.00/24.7.00	19460	3167	1861	453	1114
Rusland, Baltische Zee	2001/777/EG(9)	6.11.01	100%		100	0	0	0	0
TOTAAL					41402	23597	1936	13271	13770

(1) Inclusief 1 500 miljoen euro voor Griekenland, Portugal en Spanje.

(2) Algemene garantie van 75% voor alle kredieten in het kader van leningen waarvoor de Gemeenschap en de EIB op 30.10.78 en 10.11.78 een garantieovereenkomst hebben gesloten. Bij wijze van uitzondering bedraagt de garantie voor de noodhulp aan Portugal 100% overeenkomstig het besluit van de Raad van 7.10.1975.

(3) De Gemeenschap heeft 5 497 miljoen euro gegarandeerd, waarvan 141,5 miljoen euro met 100% garantie aan Portugal.

(4) Derde landen: Hongarije, Polen.

(5) Derde landen: Bulgarije, Roemenië, Slowakije, Tsjechië.

(6) Derde landen: Albanië, Baltische Staten, Bulgarije, Hongarije, Polen, Roemenië, Slowakije, Tsjechië.

(7) Derde landen: Midden- en Oost-Europa, Middellandse-Zeegebied, Azië, Latijns-Amerika, Zuid-Afrika.

(8) Derde landen: Midden- en Oost-Europa, Middellandse-Zeegebied, Azië, Latijns-Amerika, Zuid-Afrika.

(9) Buitengewone leningen in het kader van de Noordelijke Dimensie verstrekt voor concrete milieuprojecten in het gebied rond de Baltische Zee in Rusland.

(*) Het uitstaande bedrag is verhoogd met 12 miljoen euro aan hoofdsom die op 31.12.01 verschuldigd was, maar niet was betaald.

1.3. Verwachte ondertekening en uitbetaling van de EIB-leningen

De cijfers voor de berekening van de prognoses in tabel 3 (EIB-leningen aan derde landen uit eigen middelen) zijn afkomstig van de EIB.

Verwachte ondertekeningen

Op 31 december 2001 moesten onder het nieuwe mandaat voor EIB-leningen (2000-2007), dat de Raad op 22 december 1999 heeft goedgekeurd, nog leningscontracten voor in totaal 14,433 miljard euro worden ondertekend.

in miljoenen euro's

Middellandse-Zeegebied	4 969
Midden- en Oost-Europa	7 300
Azië en Latijns-Amerika	1 541
VJRM	623

Verwachte uitbetalingen

Wat de uitbetaling van de nog te ondertekenen leningscontracten betreft, is het volgende schema aangenomen: jaar van ondertekening 0%, tweede jaar 10%, derde tot vijfde jaar 25% per jaar, zesde jaar 15%.

Op 31 december 2001 moest nog 3,914 miljard euro worden uitbetaald voor de leningscontracten die reeds waren ondertekend onder het nieuwe mandaat voor EIB-leningen (2000-2007), dat de Raad op 22 december 1999 heeft goedgekeurd.

Dit bedrag is als volgt verdeeld:⁶

in miljoenen euro's

Middellandse-Zeegebied	1 786
Midden- en Oost-Europa	1 622
Azië en Latijns-Amerika	306
Zuid-Afrika	200

1.4. Betaling van de begrotingsgarantie

1.4.1 Leningsoperaties

De Gemeenschap neemt op de kapitaalmarkt leningen op en leent de opbrengst met dezelfde rente en looptijd door aan lidstaten (betalingsbalans), derde landen (financiële bijstand op middellange termijn) of bedrijven (NCI, Euratom).

⁶ Op basis van vier jaarlijkse uitbetalingen van elk 25%, een gemiddelde looptijd van 15 jaar en een aflossingsvrije periode van drie jaar.

Het terugbetalingsschema van de verstrekte leningen is gelijk aan dat van de opgenomen leningen. Als een begunstigde te laat betaalt, moet de Commissie het voor de opgenomen lening verschuldigde bedrag op de vervaldag uit eigen middelen betalen.

De begrotingsgarantie tegen wanbetaling door begunstigten van communautaire leningen wordt als volgt gefinancierd:

- a) door tijdelijk een beroep te doen op kasmiddelen overeenkomstig artikel 12 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1150/2000 van de Raad van 22 mei 2000 houdende toepassing van Besluit 94/728/EG, Euratom betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Gemeenschappen. Deze methode dient om de Gemeenschap toe te staan haar schuld in geval van laattijdige betaling door een debiteur op tijd te betalen;
- b) door een beroep te doen op het Garantiefonds om de kasmiddelen van de Commissie weer aan te vullen als de betalingsachterstand drie maanden na de vervaldag niet is geregeld;
- c) door de begrotingspost via de overschrijvingsprocedure te voorzien van de nodige kredieten om de wanbetaling te dekken, waarbij in de eerste plaats uit de garantiereserve wordt geput. Deze methode wordt gevolgd wanneer de middelen van het Garantiefonds niet volstaan en moet vooraf door de begrotingsautoriteit worden goedgekeurd;
- d) met de nabetalingen van in gebreke gebleven debiteuren wier wanbetalen tot de honorering van de communautaire garantie heeft geleid. Hiermee kunnen snel betalingen worden uitgevoerd, mits er natuurlijk nabetalingen zijn uitgevoerd.

1.4.2. Garanties aan derden

De garantie geldt voor leningen die zijn verstrekt door een financiële instelling zoals de Europese Investeringsbank (EIB). Wanneer de begunstigde van een gegarandeerde lening niet op tijd betaalt, vraagt de EIB de Gemeenschap op grond van de garantieovereenkomst de schuld van de wanbetaler te betalen. Dit moet uiterlijk drie maanden na ontvangst van het verzoek van de EIB geschieden. De EIB beheert de verstrekte lening met de in het bankwezen gebruikelijke zorgvuldigheid en moet de verschuldigde bedragen opeisen nadat de garantie is gehonoreerd.

Sinds de inwerkingtreding van de verordening tot instelling van een Garantiefonds bepaalt de overeenkomst tussen de Gemeenschap en de EIB over het beheer van het Fonds dat de Commissie de EIB in geval van wanbetaling toestaat het betreffende bedrag binnen drie maanden nadat de EIB de garantie heeft ingeroepen van de rekening van het Garantiefonds op te nemen.

Als de middelen van het Fonds niet volstaan, geldt voor de honorering van de garantie dezelfde procedure als voor communautaire leningen.

De Gemeenschap en de EIB hebben op 20 en 22 januari 1999 een uitvoeringsovereenkomst gesloten waarin de betalings- en terugbetalingsprocedures in het kader van de communautaire garanties aan de EIB zijn vastgesteld.

2. METHODOLOGISCHE TOELICHTING OP DE ANALYSE VAN HET VERMOGEN VAN DE GEMEENSCHAP OM IN 1999-2001 AAN DERDE LANDEN LENINGEN TE VERSTREKKEN VOLGENS HET MECHANISME VAN HET GARANTIEFONDS (TABEL 4)

2.1. Reserves voor garanties op leningen aan derde landen

Overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van Edinburgh voorziet het Interinstitutioneel Akkoord van 29 oktober 1993 over de begrotingsdiscipline en de verbetering van de begrotingsprocedure in de opname van een reserve voor garanties op leningen aan derde landen in de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen. Uit deze reserve wordt het Garantiefonds onderhouden en eventueel aan garantieverzoeken voldaan wanneer de middelen van het Fonds niet volstaan.

De omvang van de garantiereserve is gelijk aan het cijfer in de financiële vooruitzichten 2000-2006, namelijk 200 miljoen euro (prijzen van 1999). In 2000 bedroeg de reserve 203 miljoen euro en in 2001 zal ze 208 miljoen euro bedragen.

De wijze van opvoering, gebruik en financiering van de reserve is vastgesteld bij de volgende besluiten:

- Beschikking 94/729/EG van de Raad van 31 oktober 1994 betreffende de begrotingsdiscipline;
- Verordening (EGKS, EG, Euratom) nr. 2730/94 van de Raad van 31 oktober 1994 tot wijziging van het Financieel Reglement van 21 december 1977 van toepassing op de algemene begroting der Europese Gemeenschappen;
- Besluit 94/728/EG, Euratom van de Raad van 31 oktober 1994 betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Gemeenschappen.

2.2. Berekening van de voorziening van het Garantiefonds

De grondslagen voor de voorziening van het Fonds worden berekend door het betreffende garantiepercentage (65%, 70%, 75% of 100%) toe te passen op:

- de garanties op de door de Raad goedgekeurde leningen en de door de Commissie voorgestelde of voorbereide leningen, op basis van de verwachte bedragen van de leningen in de financiële memoranda (EIB- en Euratom-leningen);
- de door de Raad goedgekeurde leningen (financiële bijstand) en de door de Commissie voorgestelde of voorbereide leningen.

In de bijlage bij Verordening (EG, Euratom) nr. 2728/94 van de Raad van 31 oktober 1994 tot instelling van een Garantiefonds, waarin de praktische regels voor de overmakingen aan het Fonds worden gegeven, is bepaald dat voor de uit hoofde van een kaderregeling opgenomen of verstrekte leningen of garanties aan financiële instellingen die over verscheidene jaren lopen en een micro-economische en structurele bestemming hebben, de overmakingen aan het Fonds geschieden in jaarlijkse tranches die worden berekend op basis van de in het financieel memorandum bij het Commissievoorstel

vermelde jaarlijkse bedragen, die eventueel worden aangepast op grond van het besluit van de Raad.

Wat de andere leningen van de Gemeenschap betreft, zoals de betalingsbalansleningen aan derde landen, worden de overmakingen aan het Fonds berekend op basis van het totale bedrag van de door de Raad goedgekeurde operatie, ongeacht of de leningen in een of meer tranches worden uitbetaald.

Voorts is in de bijlage bij de verordening tot instelling van het Garantiefonds bepaald dat vanaf het tweede jaar (voor operaties over verschillende jaren) de aan het Fonds over te maken bedragen worden gecorrigeerd voor het op 31 december van het voorgaande jaar geconstateerde verschil tussen de ramingen die als basis hebben gediend voor de vorige overmaking en de bedragen die zijn opgenomen uit hoofde van de in datzelfde jaar ondertekende leningen. Het eventuele verschil wordt in het volgende jaar overgemaakt.

Verder moet de Commissie bij de inleiding van een overmakingsprocedure de stand van uitvoering van de operaties controleren waarvoor reeds overmakingen hebben plaatsgevonden en, als de oorspronkelijk gestelde termijnen niet in acht zijn genomen, voorstellen daarmee rekening te houden bij de berekening van de eerste uitbetaling voor reeds lopende operaties aan het begin van het volgende begrotingsjaar.

In de tweede helft van 2001 heeft de begrotingsautoriteit vier overschrijvingen goedgekeurd:

- overschrijving nr. 10/2001 (169 151 000 euro): deze eerste overschrijving aan het begin van het begrotingsjaar diende om het Fonds overeenkomstig de besluiten van de Raad van 24 januari 1994, 19 mei 1998 en 22 december 1999 van middelen te voorzien volgens de regels in de bijlage bij de verordening tot instelling van het Fonds;
- overschrijving nr. 24/2001 (20 250 000 euro): deze tweede overschrijving diende om het Fonds van middelen te voorzien op grond van de op 16 juli 2001 door de Raad goedgekeurde leningen;
- overschrijving nr. 49/2001 (8 775 000 euro): deze derde overschrijving diende om het Fonds van middelen te voorzien op grond van de op 6 december 2001 door de Raad goedgekeurde leningen;
- overschrijving nr. 48/2001 (9 000 000 euro): deze vierde overschrijving diende om het Fonds van middelen te voorzien op grond van de op 6 november 2001 door de Raad goedgekeurde leningen.

2.3. Voorziening van het Fonds in geval van gedeeltelijke garantie

Voor EIB-leningen met een garantie van 75% wordt het Fonds onderhouden op basis van 75% van het totale bedrag van de goedgekeurde operaties.

De garantie voor de EIB-leningen die de Raad op 14 april 1997, 19 mei 1998 en 14 december 1998 heeft goedgekeurd, is beperkt tot 70% van het totale bedrag aan verstrekte kredieten. De basis voor de voorziening bedraagt 70% van de jaarlijks verwachte leningscontracten.

De garantie voor de EIB-leningen die de Raad op 29 november 1999 en 22 december 1999 heeft goedgekeurd, is beperkt tot 65% van het totale bedrag aan verstrekte kredieten. De basis voor de voorziening bedraagt 65% van de jaarlijks verwachte leningscontracten.

2.4. Voorziening van het Garantiefonds

Het Garantiefonds wordt van middelen voorzien door op de hierboven beschreven berekeningsgrondslag een voorzieningspercentage van 14% toe te passen.

Ingevolge de artikelen 2 en 4 van de verordening tot instelling van het Garantiefonds ontvangt het Fonds middelen uit de algemene begroting ten bedrage van 14% van de hoofdsom van de operaties totdat het Fonds het streefbedrag heeft bereikt. Daar het streefbedrag van het Fonds op 31 december 1997 was bereikt, heeft de Commissie overeenkomstig de verordening voorstellen gedaan om het voorzieningspercentage te herzien. Deze voorstellen staan in het algemeen verslag over de werking van het Fonds, dat overeenkomstig artikel 3 van de verordening door de Commissie is opgesteld (COM(1998) 168 def. van 18.3.1998). Verordening nr. 2728/94 tot instelling van een Garantiefonds is gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 1149/1999 van de Raad van 25 mei 1999, waarbij het voorzieningspercentage en het percentage van het streefbedrag vanaf 1 januari 2000 op 9% zijn vastgesteld.

2.5. Ruimte in de garantiereserve

De ruimte in de garantiereserve is gelijk aan het verschil tussen de reserve en de post voor de voorziening van het Garantiefonds.

2.6. Residuele leningscapaciteit

De residuele leningscapaciteit is de tegenwaarde, uitgedrukt in te verstrekken leningen, van de ruimte in de reserve, rekening houdend met de geldende garantiepercentages.

3. TOELICHTING BIJ DE INDICATOREN VAN HET LANDENRISICO (+ TABELLEN)

Standaardvoetnoten

- (1) Uitsluitend EG- en EIB-leningen (uitstaande uitbetalingen) aan de landen van Midden- en Oost-Europa, de Nieuwe Onafhankelijke Staten en de Middellandse-Zeelanden.
- (2) Een hoger rangnummer duidt op een lagere kredietwaardigheid. In maart 1998 heeft Euromoney geen ranglijst bekendgemaakt.
- (3) Beoordeling op een schaal van 0 tot 100, waarbij 100 staat voor de kleinste kans op wanbetaling. Wanneer de gemiddelde beoordeling voor alle landen stijgt, kan een land tegelijk zijn beoordeling zien verbeteren en zijn rang zien dalen.

Afkortingen in de tabellen

BBP	Bruto binnenlands product
CCFF	Compensatory and contingency financing facility (faciliteit voor compenserende financiering en financiering voor onvoorziene uitgaven)
CPI	Consumentenprijsinflatie
EFF	Extended fund facility (uitgebreide financieringsfaciliteit)
ESAF	Enhanced structural adjustment facility (uitgebreide structurele-aanpassingsfaciliteit)
ILO	Internationale Arbeidsorganisatie
IMF	Internationaal Monetair Fonds
n.b.	Niet beschikbaar
PRGF	Poverty reduction and growth facility (armoedebestrijdings- en groeifaciliteit)
SBO	Stand-by-overeenkomst
SMP	Staff-monitored programme (nationaal programma onder toezicht van het IMF)
S&P	Standard and Poor's
STF	Systemic transformation facility (systeemtransformatiefaciliteit)

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Bosnië-Herzegovina (4)					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		10,0	5,0	5,5
Industriële productie	(% mutatie)				
Federatie			11,0	12,0	11,0
Republika Srpska			2,0	6,0	-13,0
Werkloosheid (einde periode) (5)	(% van de beroepsbevolking)		40,0	40,1	40,0
Federatie			n.b.	n.b.	n.b.
Republika Srpska			n.b.	n.b.	n.b.
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)				
Federatie (gemeten in KM)			-1,0	2,0	2,3
Republika Srpska (gemeten in DEM) (6)			14,0	15,0	8,9
Wisselkoers (einde periode)	KM per DEM		1,0	1,0	1,0
	YUD per DEM (7)		6,3	3,3	n.b.
	HRK per DEM		3,9	3,9	n.b.
	KM per EUR		2,0	2,0	2,0
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)				
Federatie			-1,3	-2,8	n.b.
Republika Srpska			-5,1	-3,8	n.b.
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		649,0	732,0	877,0
Saldo op de lopende rekening (8)	(% van het BBP)		-23,2	-22,2	20,8
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		90,0	150,0	164,0
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode) (9)					
in mln USD			456,0	499,0	526,0
in maanden invoer van goederen en diensten			2,2	2,5	2,5
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		3095,0	2584,0	2652,0
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		62,9	100,0	173,6
aflossingen	(mln USD)		n.b.	n.b.	68,3
rentebetalingen	(mln USD)		n.b.	n.b.	105,3
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		68,2	59,4	55,7
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		319,0	276,0	302,4
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		8,0	12,0	19,8
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		n.b.	0,0	0,0
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen		(10)	20,0	946,0	0,0
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	0,1	0,1	0,2
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		0,3	0,4	0,8
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		1,6	1,3	2,4
IMF-overeenkomsten					
Type			SBO	SBO	SBO
(Datum)			(5/98-5/01)	(5/98-5/01)	(5/98-5/01)
Op schema			ja	ja	ja
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euro money				9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst (aantal landen)	(2)		geen	178 (185)	124 161 (185) (185)
The Institutional Investor					
Positie op de ranglijst (aantal landen)	(2)		geen	geen	geen
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		geen	geen	geen

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

(4) Gegevens voor het hele land tenzij anders aangegeven.

(5) Schattingen van de Wereldbank, aangepaste cijfers. De officiële cijfers zijn hoger daar er een algemene tendens is tot overrapportage.

(6) Weergegeven in DEM aan de hand van de wisselkoers voor YUD op de parallelle markt in de Republika Srpska.

(7) Koers op de parallelle markt in Belgrado, zoals meegedeeld door de Joegoslavische centrale bank.

(8) Exclusief officiële transfers.

(9) Buitenlandse activa van de monetaire autoriteiten, exclusief toegewezen fondsen en geblokkeerde rekeningen en inclusief deviezen van de betalingsbureaus.

(10) Club van Parijs, 1998.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Bulgarije					
		voetnoten	1999	2000	2001 schatting
Reële groei van het BBP	(%)		2,4	5,8	4,7
Industriële productie	(% mutatie)		-5,0	15,3	9,0
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		17,0	16,4	16,7
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		7,0	11,4	5,2
Wisselkoers (einde periode)	(BGL per USD)		1,84	2,12	2,22
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		0,2	-1,1	-0,9
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		5740	6981	7524
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-5,3	-5,9	-6,4
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		739	865	651
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			3222	3273	3579
in maanden invoer van goederen en diensten			6,4	5,1	4,8
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		9980	10071	10025
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		975	1101	1364
aflossingen	(mln USD)		495	546	870
rentebetalingen	(mln USD)		480	555	494
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		82,3	86,5	75,9
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		174,0	144,3	131,4
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		17,0	15,7	19,5
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		geen	geen	geen
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			geen	geen	geen
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	6,0	6,1	5,2
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		6,7	6,6	5,9
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		11,7	9,5	7,9
IMF-overeenkomsten					
Type			EFF	EFF	SBO
(Datum)			(6/98-6/01)	(6/98-6/01)	(gesloten in feb 2002)
Op schema			ja	ja	
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			B2	B2	B1
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			B	B+	BB-
Euromoney			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst		(2)	87 89	84 80	76 74
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst		(2)	80 79	76 74	74 70
(aantal landen)			(136) (136)	(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling		(3)	28.6 30.3	32.5 37.1	35 36.6

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Federale Republiek Joegoslavië					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		-15,7	5,0	5,5
Industriële productie	(% mutatie)		-22,5	10,9	0,0
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		26,5	27,3	27,8
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)			113,0	40,0
Wisselkoers (einde periode)	(YUD per DM)		6,0	30,0	30,0
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		...	-0,2	-2,4
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		1676	1923	1998
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-7,5	-7,6	-10,2
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		112	25	120
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			289	516	1012
in maanden invoer van goederen en diensten			0,9	1,3	2,3
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		n.b.	11304	11980
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		101,0	56,0	59,0
aflossingen	(mln USD)		17,0	14,0	11,0
rentebetalingen	(mln USD)		84,0	42,0	48,0
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		n.b.	140,0	n.b.
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		n.b.	443,0	441,0
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		n.b.	n.b.	n.b.
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		n.b.	9667,0	n.b.
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			n.b.	n.b.	ja
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	2,9	2,6	2,2
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		n.b.	n.b.	2,1
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		17,0	13,2	12,4
IMF-overeenkomsten					
Type					SBO
(Datum)					6/01-5/02
Op schema			ja	ja	ja
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euro money			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst		(2)	171 174	175 180	178 178
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst		(2)	129 130	141 134	141 131
(aantal landen)			(136) (136)	(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling		(3)	8.9 8.2	10.7 12.7	10.7 12.2

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

Indicatoren van het landenrisico Land: Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		2,7	5,1	-4,6
Industriële productie	(% mutatie)		-2,5	3,5	n.b.
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		32,4	32,2	29,5
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		-0,7	5,8	5,3
Wisselkoers (einde periode)	(MKD per USD)		60,3	65,3	60,9
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		0,0	2,5	-6,7
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		1190	1319	1158
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)	(4)	-3,3	-3,4	-10,6
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		38	175	434
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			460	710	779
in maanden invoer van goederen en diensten			3,0	3,8	4,9
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		1490	1490	1350
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		160,0	199,9	264,4
aflossingen	(mln USD)		n.b.	119,6	186,9
rentebetalingen	(mln USD)		n.b.	80,3	77,5
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		42,1	43,6	39,0
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		125,2	109,0	117,0
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)	(5)	13,4	15,2	22,8
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		geen	geen	geen
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen	(mln USD)		22	20	geen
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	0,7	1,0	1,1
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		5,6	7,0	9,6
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		7,0	7,9	11,2
IMF-overeenkomsten					
Type			ESAF	EFF/PRGF	EFF/PRGF tot
(Datum)			(4/97-4/00)	(12/00-12/03)	voorjaar 2001
Op schema			nee	nee	SMP goed- gekeurd 24/12/01
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euromoney			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst (aantal landen)	(2)		146 160 (180) (180)	120 100 (180) (185)	104 150 (185) (185)
The Institutional Investor					
Positie op de ranglijst (aantal landen)	(2)		geen	geen	geen
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		geen	geen	geen

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

(4) Het tekort op de lopende rekening is wellicht overschat als gevolg van niet-opgegeven overmakingen uit het buitenland.

(5) Schuldendienst exclusief schuldendienst aan het IMF, maar inclusief een schatting van de schuldendienst aan zakelijke crediteuren.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Litouwen					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		-3,9	3,9	5,7
Industriële productie	(% mutatie)		-11,2	7,0	16,8
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		10,0	12,6	12,5
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		0,3	1,4	2,0
Wisselkoers (einde periode)	(LTL per USD)		4,0	4,0	4,0
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		-7,8	-2,8	
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		4238	5109	4845
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-11,2	-6,0	-3,3
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		478	375	436
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			1242	1359	1669
in maanden invoer van goederen en diensten			2,8	2,8	3,0
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		4528,4	4856,6	5209,5
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		n.b.	n.b.	
aflossingen	(mln USD)		n.b.	n.b.	
rentebetalingen	(mln USD)		n.b.	n.b.	
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		42,5	42,9	43,6
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		106,8	95,1	86,0
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		20,0	20,9	27,6
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		geen	geen	
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			geen	geen	
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	1,8	1,5	1,5
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		4,3	3,5	3,4
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		4,6	3,3	3,6
IMF-overeenkomsten					
Type			-	SBO	SBO
(Datum)			-	(3/00-6/01)	(9/01-4/03)
Op schema			-	ja	
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			Ba1	Ba1	Ba1
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			BBB-	BBB-	BBB-
Euromoney			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		63 65	61 69	67 66
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor			3/00 9/00	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		69 66	66 69	62 60
(aantal landen)			(136) (136)	(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		36.1 38.3	40.8 43.7	44 45.5

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

Indicatoren van het landenrisico						
Land: Roemenië						
		voetnoten	1999	2000	2001	laatste
Reële groei van het BBP	(%)		-2,3	1,6	5,1	jan-sep
Industriële productie	(% mutatie)		-2,2	8,2	8,4	jan-nov
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsb	(4)	6,8	7,1	7,7	jan-mrt
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		54,8	40,7	30,3	
Wisselkoers (einde periode)	(ROL per USD)		18255	25926	31597	
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)	(5)	-3,8	-4,0	-2,8	jan-nov
Betalingsbalans						
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		9854	12133	11157	jan-okt
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-4,1	-3,7	-5,0	jan-nov
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		1025	1038	867	jan-okt
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)						
in mln USD			1526	2470	3926	
in maanden invoer van goederen en diensten			1,6	2,1	2,6	okt
Buitenlandse schuld						
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		9138	10475	11450	okt
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)	(6)	3415	1953	2147	jan-nov
aflossingen	(mln USD)		2948	n.b.	n.b.	
rentebetalingen	(mln USD)		467	n.b.	n.b.	
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		26,1	28,5	30,2	okt
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		92,7	86,3	85,7	okt
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)	(6)	34,6	16,1	17,4	jan-okt
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		geen	geen	geen	
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			geen	geen	geen	
Indicatoren van het EU-risico						
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	6,2	7,1	8,8	
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		7,5	7,4	8,7	
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		6,9	6,4	9,0	
IMF-overeenkomsten						
Type			SBO	SBO	SBO	
(Datum)			(8/99-3/00)	(8/99-2/01)	(9/01-3/03)	
Op schema			nee	nee	(6)	
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid						
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			B3	B3	B2	
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			B-	B	B	
Euromoney			3/99 9/99	3/01 9/01	3/01 9/01	
Positie op de ranglijst	(2)		89 95	107 103	83 82	
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)	
The Institutional Investor			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01	
Positie op de ranglijst	(2)		76 85	92 85	89 85	
(aantal landen)			(136) (136)	(145) (145)	(145) (145)	
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		31.2 28.7	27.5 30.3	28.3 29.1	

voetnoten

- (1) (2) (3) Zie toelichting.
 (4) ILO-methode.
 (5) Geschat cijfer voor 1999.
 (6) Alleen middellange en lange schuld voor 2000.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Armenië					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		3,3	6,0	9,5
Industriële productie	(% mutatie)		5,2	6,4	3,8
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		11,1	11,7	11,1
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		2,0	0,4	2,9
Wisselkoers (einde periode)	(AMD per USD)		524	552	560
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		-5,2	-4,9	-4,8
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		247	307	339
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-16,6	-14,5	-11,0
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		123	160	n.b.
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			331	330	330
in maanden invoer van goederen en diensten			3,7	3,5	3,5
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		855	854	850
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		61,3	65,8	n.b.
aflossingen	(mln USD)		42,2	47,3	n.b.
rentebetalingen	(mln USD)		19,0	18,5	n.b.
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		46,3	44,6	41,0
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		346,2	278,2	250,0
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		24,8	21,4	n.b.
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		n.b.	n.b.	n.b.
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			n.b.	n.b.	n.b.
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	0,2	0,2	0,1
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		2,9	2,5	1,7
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		9,9	6,9	4,2
IMF-overeenkomsten					
Type			ESAF		PRGF
(Datum)			(12/98-11/99)		(5/01-5/04)
Op schema			ja		ja
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euromoney			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst (aantal landen)	(2)		159 134 (180) (180)	144 131 (180) (185)	114 116 (185) (185)
The Institutional Investor					
Positie op de ranglijst (aantal landen)	(2)		geen	geen	geen
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		geen	geen	geen

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Belarus					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		3,4	5,9	3,0
Industriële productie	(% mutatie)		9,7	8,0	
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		2,0	2,0	2,0
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		251,3	108,0	26,0
Wisselkoers (einde periode)	(BYR per USD)		905	1180	1620
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		-2,2	-0,6	-1,8
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		5949	7380	7800
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-1,6	-1,3	1,6
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		150,0	89,9	84,0
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			309,0	357,0	343,0
in maanden invoer van goederen en diensten			0,6	0,5	0,5
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		1900	1880	1880
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		195	182	182
aflossingen	(mln USD)		n.b.	n.b.	n.b.
rentebetalingen	(mln USD)		n.b.	n.b.	n.b.
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		15,5	12,5	9,5
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		22,3	17,2	12,4
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		2,1	1,5	1,4
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		n.b.	n.b.	n.b.
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			geen	geen	geen
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	0,3	0,3	0,2
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		1,7	1,5	1,1
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		0,5	0,4	0,3
IMF-overeenkomsten					
Type			-	-	-
(Datum)					
Op schema					
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euromoney			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		137 135	140 129	131 157
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		122 129	129 129	130 130
(aantal landen)			(136) (136)	(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		11.9 13.4	12.7 14.4	14 12.5

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Georgië					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		3,0	1,9	4,5
Industriële productie	(% mutatie)		4,5	10,8	-1,0
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		4,8	5,1	6,4
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		10,9	4,6	3,4
Wisselkoers (einde periode)	(GEL per USD)		1,9	2,0	2,1
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		-6,7	-4,1	-2,0
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		477	521	n.b.
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-8,0	-5,4	n.b.
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		60	152	n.b.
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			132	110	160
in maanden invoer van goederen en diensten			1,6	1,1	1,2
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		1700	1623	1700
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		99,3	193,8	n.b.
aflossingen	(mln USD)		49,2	144,4	n.b.
rentebetalingen	(mln USD)		50,1	49,4	n.b.
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		60,0	54,0	52,0
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		356,4	326,3	n.b.
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		20,8	37,2	n.b.
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		n.b.	n.b.	n.b.
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			n.b.	n.b.	Club van Parijs
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	1,1	0,8	0,7
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		6,9	5,7	4,8
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		24,6	17,7	n.b.
IMF-overeenkomsten					
Type			ESAF		PRGF
(Datum)			(7/98-6/99)		(1/01-1/04)
Op schema			ja		ja
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euro money			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		141 150	155 133	150 148
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		126 127	134 108	112 123
(aantal landen)			(136) (136)	(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		10.9 10.8	11.1 21	18.2 15.4

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Moldavië					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		-3,4	1,9	4,8
Industriële productie	(% mutatie)		-13,6	6,9	14,2
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		2,0	2,1	1,9
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		39,3	31,3	6,5
Wisselkoers (einde periode)	(MDL per USD)		11,6	12,4	13,0
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		-3,2	-1,0	-1,8
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		469	597	580
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-3,8	-9,4	-7,0
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		30,5	127,5	127,5
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			199	203	228
in maanden invoer van goederen en diensten			3,2	3,4	3,6
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		1465	1530	1515
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		178,0	90,5	110,0
aflossingen	(mln USD)		n.b.	n.b.	n.b.
rentebetalingen	(mln USD)		n.b.	n.b.	n.b.
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		126,5	123,0	121,0
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		312,4	256,3	261,2
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		38,0	15,2	19,0
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		geen	geen	geen
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			geen	geen	geen
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	0,6	0,5	0,4
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		4,4	3,3	2,7
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		13,6	8,5	7,0
IMF-overeenkomsten					
Type			EFF	-	PRGF
(Datum)			(5/96-5/99)		
Op schema			nee	nee	nee
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			B2	Caa1	Caa1
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euro money			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst		(2)	117 127	142 140	134 143
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor				3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst			geen	122 125	116 118
(aantal landen)				(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling		(3)	geen	16 15,8	17,6 16,2

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Tadzjikistan					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		3,7	8,3	6,0
Industriële productie	(% mutatie)		5,6	10,3	15,0
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		3,0	3,0	2,6
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		31,3	60,6	15,0
Wisselkoers (einde periode)	(TJS per USD)		1,4	2,2	2,4
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		-3,1	-0,6	-0,5
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		666	792	660
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		-3,4	-6,4	-7,2
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		21	22	n.b.
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			58	87	96
in maanden invoer van goederen en diensten			1,7	2,4	2,2
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		1214	1330	1300
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		22,8	58,7	n.b.
aflossingen	(mln USD)		15,8	43,8	n.b.
rentebetalingen	(mln USD)		7,0	14,9	n.b.
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		117,0	129,0	116,0
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		182,3	164,1	197,0
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		3,4	7,4	n.b.
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		n.b.	n.b.	n.b.
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			n.b.	n.b.	n.b.
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	0,5	0,5	0,4
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		4,8	3,8	3,5
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		8,8	6,4	6,9
IMF-overeenkomsten					
Type			ESAF	PRGF	PRGF
(Datum)			(7/98-6/99)	(10/00-9/01)	(10/00-9/01)
Op schema			ja	ja	ja
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euromoney			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		139 142	172 176	165 152
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor				3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		geen	128 130	134 135
(aantal landen)				(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		geen	12.9 14.2	12.3 11.9

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Oekraïne					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		-0,4	5,8	7,0
Industriële productie	(% mutatie)		4,3	12,9	13,0
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		5,4	5,3	4,5
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		19,2	25,8	6,1
Wisselkoers (einde periode)	(UAH per USD)		5,2	5,4	5,3
Begrotingssaldo van de overheid (4)	(% van het BBP)		-2,4	-1,5	-1,5
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		16230	17712	19015
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		2,7	4,7	3,0
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		489	587	795
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			1090	1150	2900 (5)
in maanden invoer van goederen en diensten			0,8	1,0	1,9 (5)
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		11879	10368	10733
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		1964	2373	1198 (6)
aflossingen	(mln USD)		860	1039	524 (6)
rentebetalingen	(mln USD)		1104	1334	674 (6)
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		39,0	36,2	28,5
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		73,2	58,5	56,4
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		12,1	13,4	6,3 (6)
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		geen	ja	ja
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen			ja	ja	ja
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	3,3	2,9	2,5
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		3,1	3,1	2,7
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		2,3	1,8	1,5
IMF-overeenkomsten					
Type			EFF	EFF	EFF
(Datum)			(9/98-3/01)	(9/98-3/01)	(9/98-9/02)
Op schema			nee	ja	ja
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			Caa1	Caa1	Caa1
S&P, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	B
Euromoney			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst		(2)	126 129	134 115	122 121
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst		(2)	112 110	113 117	117 113
(aantal landen)			(136) (136)	(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling		(3)	17.2 18.7	18.1 17.7	17.2 17.5

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.

(4) Op kasbasis en met de privatiseringsopbrengsten als financieringspost.

(5) Per eind oktober 2001.

(6) Schuldendienst naerschikking door de Club van Parijs in juli 2001.

Indicatoren van het landenrisico					
Land: Algerije					
		voetnoten	1999	2000	2001
Reële groei van het BBP	(%)		3.3	2.4	3.0
Industriële productie	(% mutatie)		4.8	3.1	n.b.
Werkloosheid (einde periode)	(% van de beroepsbevolking)		~30	~30	~30
Inflatie (CPI) (dec/dec)	(% mutatie)		2.6	0.3	3.4
Wisselkoers (einde periode)	(DZD per USD)		69.3	75.3	77.1
Begrotingssaldo van de overheid	(% van het BBP)		-0.4	9.9	4.0
Betalingsbalans					
Uitvoer van goederen en diensten	(mln USD)		12300	21650	18600
Saldo op de lopende rekening	(% van het BBP)		0.0	16.8	8.6
Netto-instroom van buitenlandse directe investeringen	(mln USD)		460	420	1970
Officiële reserves, inclusief goud (einde periode)					
in mln USD			4400	11900	18036
in maanden invoer van goederen en diensten			4.6	12.2	17
Buitenlandse schuld					
Buitenlandse schuld in convertibele valuta's (einde periode)	(mln USD)		28300	25500	22420
Dienst op schulden in convertibele valuta's	(mln USD)		5332	4507	4900
aflossingen	(mln USD)		3521	n.b.	3100
rentebetalingen	(mln USD)		1810	n.b.	1800
Buitenlandse schuld/BBP	(%)		59.1	47.9	40.7
Buitenlandse schuld/uitvoer van goederen en diensten	(%)		217.1	113.0	123
Schuldendienst/uitvoer van goederen en diensten	(%)		39.6	20.9	26
Betalingsachterstanden (rentebetalingen en aflossingen)	(mln USD)		geen	geen	geen
Schuldverlichtingsovereenkomsten en -herschikkingen	(mln USD)		geen	geen	geen
Indicatoren van het EU-risico					
EU-risico/totaal EU-risico	(%)	(1)	8,7	10,7	8,8
EU-risico/buitenlandse schuld	(%)		3,4	4,6	4,5
EU-risico/uitvoer van goederen en diensten	(%)		7,8	5,4	5,4
IMF-overeenkomsten					
Type			CCFF	-	-
(Datum)			(5/1999)		
Op schema			ja		
Marktindicatoren van de kredietwaardigheid					
Moody's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
S&P's, lange termijn, vreemde valuta's (einde periode)			geen	geen	geen
Euromoney			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		113 117	99 96	85 92
(aantal landen)			(180) (180)	(180) (185)	(185) (185)
The Institutional Investor			3/99 9/99	3/00 9/00	3/01 9/01
Positie op de ranglijst	(2)		93 93	91 81	80 83
(aantal landen)			(136) (136)	(145) (145)	(145) (145)
Kredietwaardigheidsbeoordeling	(3)		25.2 26.5	27.7 33.1	31.6 30.6

voetnoten

(1) (2) (3) Zie toelichting.